

Camí Ral⁵⁷

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Gener de 2024 número 57

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons
Edita: Ajuntament de Copons, Àrea Municipal de Cultura
Àngel Guimerà, 8, 08289 Copons, Anoia, Tel. 938 090 000 Fax: 938 090 013
Correu electrònic: cibt.camiral@copons.cat
Disseny i maquetat: espaiGràfic, Igualada
Dipòsit legal: B-7571-96
Tiratge: 200 exemplars

Publicació periòdica

Imatge portada: Carreó del Forn **Foto:** Elisenda Mercadal Segura
Consell Editorial: Maria Gràcia Carreras Verdaguer, Elisenda Mercadal Segura i Núria Pons Torrents
Amb la col·laboració de Teresa Múnera Pascual i Martina Muñoz Mercadal

Sumari

- 3 Què estem fent...
- 4 Recuperem La Barraca
- 5 Recorda!
- 6 El cementiri de Copons, mirall de la seva població?
- 7 Ruta autoguiada del Roc de Copons
Poble singular
- 8 L'aprofitament del bosc: fer escombres i carboneres (2a part)
- 10 Espai cabanes
Ballem la jota de morir
- 11 Hereu i Pubilla a FirAnoia
Copons Band
Ballem bastons a Sant Gabriel
- 12 Èxit de públic al Festival Som Riures
- 13 Nit de les ànimes
- 14 Les Amazones de Copons, d'ara i sempre
- 16 Carrers guarnits, és Festa Major!
- 17 Comissió de Festes
- 18 FESTASAASA al Casal La Salle de Pereres
- 19 Marxa Nòrdica a Copons
- 20 Resum de fets, activitats i actes de juliol a desembre de 2023
- 21 En Manel Vila, un bon cambrer
- 22 La merla comuna i la merla blava
- 24 El cel dels enamorats
- 25 I tu què ens recomanes? Sònia Aguilera Brunet – Xavi Prat Parro
- 26 Les 7 diferències
Chupa Chups
- 27 Transports i telèfons d'interès

Què estem fent...

Iniciem un nou any amb nous propòsits i un nou pressupost

Informe sobre l'aprovació del pressupost municipal per a l'exercici 2024 i altres mesures rellevants

Amb l'inici del nou exercici fiscal, es presenta el següent informe amb l'objectiu de comunicar les decisions rellevants preses durant el Ple Extraordinari celebrat el dimarts 28 de novembre de 2023, en què es va aprovar el pressupost per a l'any 2024.

Aprovació del Pressupost Municipal 2024

En el transcurs del Ple Extraordinari celebrat en la data esmentada, es va formalitzar l'aprovació del pressupost municipal per a l'exercici 2024. Aquest pressupost, que ascendeix a la suma total de 1.093.448 €, presenta una distribució estratègica amb una previsió d'inversions de 443.817 €. És important destacar que la major part d'aquest finançament deriva de subvencions externes. Malgrat les dificultats inherents a l'increment significatiu de les despeses ocasionat pel notable augment del preu de l'energia i del servei de recollida de residus, s'ha assolit un pressupost responsable i equilibrat.

Destinació del pressupost

Els fons assignats tenen com a finalitat millorar la infraestructura del municipi, incloent-hi inversions en camins, clavegueram, enllumenat, aparcaments i neteja d'espais públics, així com el manteniment dels serveis i equipaments. Aquesta planificació pretén contribuir a la millora de la qualitat de vida dels veïns i veïnes, mitjançant la conservació i millora del seu entorn.

Suport a la Participació Ciutadana, Cultura i Esport

Es continuarà fomentant la participació ciutadana, la cultura i l'esport mitjançant el suport econòmic i la col·laboració amb les diverses associacions locals.

Compromís amb l'Educació i Serveis Socials

En matèria d'educació, es mantindrà el suport a l'escola i es reafirmarà el compromís amb el servei d'escola bressol. Els serveis socials seguiran sent una prioritat, amb la continuïtat dels convenis amb el Consell Comarcal per implementar programes com la vellesa activa, el servei d'atenció domiciliària, a teleassistència i altres atencions beneficiàries i assistencials.

Promoció econòmica i turística

Es mantindran el convenis per tal de promocionar activitats d'atracció turística, fires i festivals.

Inversions previstes

Les inversions programades per a l'any actual es dirigiran principalment a la rehabilitació de l'edifici de La Barraca, la consolidació del Molí del Mig, l'adquisició de cortines i estors per a l'edifici de l'escola i la millora del sistema de climatització de la sala polivalent.

Aquesta Administració reitera el seu compromís amb la gestió responsable dels recursos públics i la millora constant de la qualitat de vida dels ciutadans. Agraïm la col·laboració de la comunitat i estem a la disposició de la ciutadania per a qualsevol consulta o clarificació addicional.

Cordialment,
L'Equip de Govern

Recuperem La Barraca

El passat mes de juliol vam iniciar un procés participatiu per tal de definir quins usos i espais li volem donar al nou edifici de La Barraca i poder redactar un projecte més adequat a les necessitats de la gent del poble.

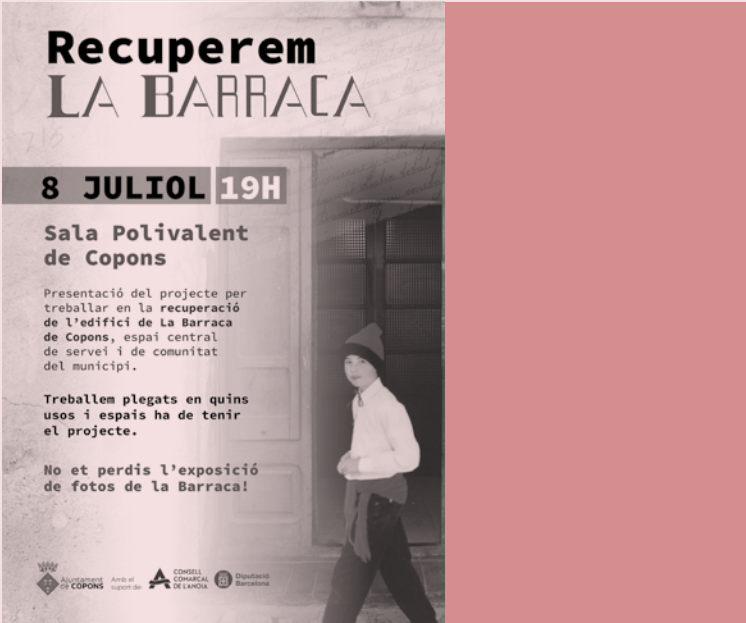
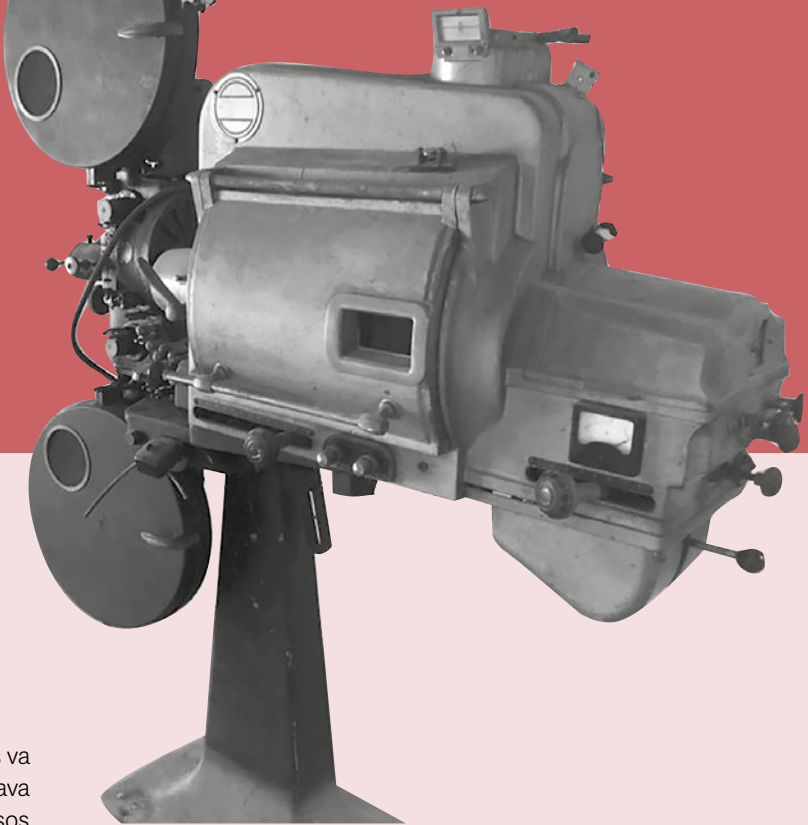
L'acte de presentació va comptar amb molta assistència de públic i es va fer a la sala polivalent, on hi havia una exposició fotogràfica que mostrava les diferents reformes que hi ha hagut a l'edifici i també els diferents usos i activitats que s'hi han realitzat durant tots els anys que va estar en funcionament: el bar, el cinema, el local social del Centre Instructiu Coponenc i l'escola.

Per començar es va debatre sobre quines són les necessitats, oportunitats i mancances que existeixen actualment al poble per tal de poder oferir uns bons serveis d'atenció al ciutadà i de dinamització social, cultural i de vida de poble, per a partir d'aquí poder definir els espais.

L'Ajuntament va exposar la necessitat d'ubicar-hi el nou Centre d'Atenció Primària, ja que l'actual es troba en un pis de lloguer i no compleix els requisits necessaris per dur a terme el servei correctament. Els ciutadans i les entitats van demanar espais per trobar-se i per dur a terme diferents activitats: sales de lectura, de treball i estudi amb ordinadors, tallers de cuina, de ball, saletes per les entitats amb espais d'arxiu i magatzem... Bàsicament, espais grans amb divisions per poder guanyar polivalència.

Per acabar es va constituir una comissió de treball formada per quatre voluntaris que s'encarregarà de fer el seguiment del projecte amb l'equip redactor i revisar la proposta abans de la seva presentació al públic.

Totes aquestes idees exposades es van traslladar a l'arquitecte de la Diputació encarregat de redactar el projecte perquè pogués treballar i presentar diferents opcions per escollir la que més ens encaixi. 🌸

RECORDA!

A Copons disposem d'una sèrie de serveis i activitats, organitzades per l'Ajuntament i que estan obertes a tothom o dirigides a col·lectius concrets, en les que podeu participar.

Per demanar informació o apuntar-vos només heu de trucar a l'oficina d'atenció al ciutadà.

A Copons ens movem!

Aquesta és una activitat dirigida a la gent gran, emmarcada en el projecte Anioia Vellesa Activa del Consell Comarcal, amb l'objectiu de promoure l'envelliment actiu i un empoderament de les persones grans, contribuint a combatre l'aïllament a través d'activitats que cobreixin les seves necessitats d'oci, lúdiques i formatives.

Aquestes activitats van a càrrec de l'Úrsula Garcia, dinamitzadora d'Anioia Vellesa Activa, i en aquests moments s'estan realitzant unes caminades pels volts del poble.

El punt de trobada és a Cal Turull, els dimecres de les 9:15 h a les 10:15 h. Activitat gratuïta.

Microgimnàstica

Aquesta activitat està adreçada a la gent adulta i a tota aquella que vol mantenir-se activa i saludable.

L'objectiu és aconseguir un benestar corporal i emocional i alhora facilitar i enfortir les relacions socials.

Aquesta activitat va a càrrec de la Carina Alcoberro.

Es realitza a la sala polivalent els dilluns de 15:45 h a 16:45 h i els dimecres de les 19 h a les 20 h.

El preu és de 30 € cada tres mesos i 3 € l'any d'assegurança.

Ping Pong

Tots els dijous i els dissabtes de les 19 h a les 21 h es pot anar a jugar a ping pong a la sala polivalent.

És una activitat gratuïta i oberta a tothom independentment de l'edat i el nivell.

Aquesta activitat es pot dur a terme gràcies a un grup de voluntaris del poble i es va iniciar amb la col·laboració del Club de Tennis Taula joves d'Igualada.

No cal inscripció prèvia.

Colònia de gats

Des de l'Ajuntament estem realitzant una campanya informativa per tal de desenvolupar colònies de gats controlades i ja hem aconseguit un grup de voluntaris per col·laborar amb la creació i gestió de les colònies. Aquesta serà una manera de minimitzar una gran part dels problemes i inconvenients que ocasiona el creixement descontrolat d'aquests animals, ja que hauran superat un control sanitari i quedaran esterilitzats i identificats.

Apunteu-vos de voluntaris/es.

Grups de WhatsApp Ajuntament de Copons i joves

S'han creat uns grups de WhatsApp de l'Ajuntament per tal de difondre informació relacionada amb l'agenda, els serveis públics, avisos, notícies i incidències que siguin d'interès per als veïns i veïnes.

Per apuntar-vos podeu contactar amb l'Ajuntament o escanejar el QR i unir-vos al grup.

També hi ha un grup dirigit a joves de 14 a 29 anys d'edat gestionat pel regidor de joventut, per donar informació i tractar temes més concrets d'aquest col·lectiu.

Per apuntar-vos podeu contactar amb l'Ajuntament o amb l'Adrià Solé, regidor de joventut.

Clic.cat

Servei de transport a demanda entre els municipis de Copons, Calaf, Calonge de Segarra, Castellfolit de Riubregós, Els Prats de Rei, Pujalt, Sant Martí de Sesgueioles i Igualada.

S'ha de sol·licitar amb antelació fent la reserva a través de l'aplicació mòbil Clic.cat o des de l'oficina d'atenció al ciutadà de l'Ajuntament.

L'horari del servei de transport és de 8 h a 16 h. 🌸

Oficina d'atenció al ciutadà

Tel. 93 809 00 00 WhatsApp 617 361 484

El cementiri de Copons, mirall de la seva població?

Àngels Solà Parera

El setembre de 1834 el coponenc Joan Sans Ortigas signava el seu testament a la notaria de Josep Mas Torelló, a Igualada. Entre les seves disposicions establí ser “enterrado en la iglesia o cementerio de Copons”¹

En el cas que aquest ric negociant hagués estat enterrat al cementiri seria molt interessant veure quina sepultura tenia i si evidenciava la seva posició social i fins i tot alguna característica de la seva vida o de la seva família, com solia passar en algunes làpides sepulcral o monuments funeraris de mitjan segle XIX d'alguns cementiris catalans. I és que aquests espais són, en teoria, un reflex de la societat local, car en principi s'hi enterren els homes i dones, rics i pobres, de la població. Es diu que la ciutat dels morts reflecteix la dels vius.

No sé on va ser enterrat Joan Sans però en tot cas no existeix ni làpida ni monument funerari amb el seu nom al cementiri de Copons car

aquest es va construir el 1889 segons es pot llegir a la llinda de la portalada. Quan Sans va morir segurament ja hi havia un cementiri a l'exterior, tocant a l'església, però quan va quedar petit va ser substituït per l'actual. Que estigués al mig de la població també va influir en el seu trasllat.

Com tots els coponencs saben, el cementiri nou va ser construït sobre la població, al cim de la Roquera, amb una disposició proescenogràfica. L'emplaçament triat configurà una distribució de l'espai prou particular, tal com ocorre amb altres cementiris que he analitzat. Uns són plans, com el de Maldà o de Sant Sadurn d'Anoia, altres estan edificats en terrassa, com els de Berga i Portbou. Uns tenen només una secció i altres dues o més, resultat de successives ampliacions. Uns són reclosos, sense mirar a l'exterior, en canvi altres ofereixen una vista magnífica sobre algun punt del seu entorn (els de Cadaqués, Portbou o Berga).

El cementiri de Copons és un recinte reclos en ell mateix però un dels seus costats té la paret baixa i fa de balcó sobre la natura. Té dues seccions. A l'entrada hom hi troba un espai rectangular, harmònic, amb quatre pisos de nínxols i la capella integrada en el costat més llarg, davant la porta d'entrada. La segona secció està a un nivell més baix, a la part posterior d'aquesta mena de

pati, i està pràcticament buida amb l'excepció de dos enterraments a terra, un d'ells anònim. A aquesta secció s'hi baixa per unes còmodes escales de set esglaons. Aquest espai, del que es té una perspectiva força impressionant des de dalt l'escala, me l'he imaginat com un espai reservat per a l'edificació de monuments o capelles funeràries dels magnats de la població, els hereus d'aquells negociants coponencs que van fer negoci i fortuna a diferents punts de les Espanyes peninsulars en els segles XVIII i part del XIX. Però els Carbonell, els Sans, els Jover, els Segura... no hi són. Aquesta absència indica que els membres d'aquestes famílies no foren enterrats al cementiri de Copons per tres possibles raons. La primera, perquè ni ells ni els seus descendents van tornar a la població d'origen (per exemple, els Brunet instal·lats a Sant Sebastià). La segona, perquè van tornar però ho van fer de manera discreta, almenys al cementiri, com va fer el de can Gili, propietari d'un dels casals més majestuosos de Copons. La tercera, perquè alguns dels que van tornar van anar a viure a Barcelona o a Igualada, poblacions on la vida econòmica i política els assegurava unes oportunitats professionals més bones i una vida social més atractiva, tant de cara a l'esbarjo com a la interessada política matrimonial per a perpetuar-se entre l'elit econòmica i social, com és el cas d'Antoni Jover Pradell i la seva muller Josefa Sans Carbonell. Aquesta família, per cert, té un voluminós monument funerari al cementiri del Poblenou, a Barcelona.

A part dels aspectes ja mencionats del cementiri de Copons, és a dir la disposició en dos nivells (un de pavimentat i ple de nínxols ben endreçats amb làpides quasi sempre de marbre blanc i l'altre buit i amb el sòl de terra) i l'existència d'un mirador a la natura, cal subratllar que no hi ha cap nínxol que destaquï pel seu interès arquitectònic, escultòric o artístic. Alguns dels moderns ocupen dos nínxols en alçada amb una sola làpida per poder enterrar sense problemes els familiars que han mort en dates properes, encara que és cert que això dona relleu visual a aquestes famílies. En definitiva, és un cementiri que mostra una societat de difunts força igualitària. És molt diferent del que es veu, per exemple, al cementiri de Sant Sadurn d'Anoia on les capelles funeràries de can Codorniu, dels Rigol del Pla del Penedès, dels Mestres del Raval... o el monument funerari de cal Freixenet hi són ben visibles amb una ubicació gens aleatòria (es van triar punts visualment estratègics). Allà, les famílies que han tingut, o tenen, pes econòmic estan ben presents.

Com a particularitat del cementiri de Copons també destaca que davant de molts nínxols inferiors hi hagi un ossari a terra amb làpides

LLUIS VIRÓS

Ruta autoguiada del Roc de Copons

Poble singular

Jaume Ortínez Vives

que de vegades porten l'any de construcció, majoritàriament dels anys 1905-1909. No recordo haver-ho vist enlloc. En altres cementiris, sinó en tots, els nínxols de la planta baixa tenen ossaris a sota, però no són visibles des de l'exterior.

La làpida més antiga és la de Ramon Sala (1892) (núm. 38). Les de Manuel Gili i Manuel Ferrer, núms. 71 i 7 respectivament, també semblen antigues però no porten data. La que té més interès artístic és la de la família d'Anton Torrens Fontanelles (núm. 214), potser dels anys 1930, amb elements de ferro incrustats sobre el marbre.

Poques làpides donen dades del difunt. Les que més informació ofereixen són la del metge Josep Grau Pala, que va morir el 1910 als 60 anys (núm. 60) i les dels mossens Agustí Llussà (+ 1919) i "José" Prats Lliró, rector de Veciana però natural de Copons (+ 1943), de (núms. 87 i 239). Són les úniques en les que s'indica la professió del difunt. En aquest sentit també destaca que, a diferència d'altres cementiris, cap làpida indica de quina casa són els enterrats. En canvi, algunes làpides, sobretot recents, informen que pertanyen a una família concreta.

Algunes làpides "presumeixen" de la longevitat dels difunts que acullen, com la d'Isidre Mercadal Closa, mort el 2005 als 86 anys, la de Palmira Claret Ferré, que ho feu el 2006 als 93, i la d'Engràcia Garriga, que va morir el 1998 als 97 anys i que a la vegada indica que Joan Garriga morí el mateix any als 90 (núms. 2, 168, 243).

Molt poques sepultures mostren la fotografia del difunt, alguna sobre esmalt, com les dels nínxols núm. 19 i 156 que són prou antigues.

Algunes làpides expressen la situació de la llengua catalana. Les més antigues estan en castellà com l'enigmàtica que diu "Aquí descansan los restos de M. M. Año 1908" (núm. 212) o les de "José Clotet e hijos" (núms. 208 i 209), segurament del 1905 com l'ossari que amb el mateix nom hi ha a terra. O la que diu "Propiedad de Manuel Gili" (núm. 71). Les dels anys 1910-1930 estan en català (Agustí Caus, núm. 230; Manuel Gili Carbonell, núm. 218) i les dels anys 1940 i 1950, durant el franquisme més dur, estan en castellà com és el cas de la làpida del mossèn "José" Prats i del seu germà "Juan" (núm. 237).

En definitiva, la ciutat dels morts de Copons, molt igualitària, no reflecteix la ciutat dels vius amb claredat. Això és així perquè cronològicament no mostren la mateixa realitat social. Entre un i altre món hi ha una història que s'ha d'explicar. 🌸

És una audioguia del poble que permetrà als visitants descobrir els atractius més emblemàtics de Copons tot passejant tranquil·lament i sentint la veu del Roc, un nen traginer que és la imatge del projecte.

L'any 2020, l'Ajuntament, gràcies al suport de la Diputació de Barcelona, va estrenar les visites guiades al poble, que es fan el segon diumenge de mes: *Copons, el poble de les amazones*. Aquesta visita és tot un èxit, però calia tenir alguna activitat que pogués donar a conèixer el poble els 365 dies a l'any per lliure. I per això vam decidir fer un itinerari autoguiat pel poble.

Gràcies al catàleg de la Diputació de Barcelona us presentem el Roc de Copons, un personatge que està inspirat en el conte *En Roc de Copons* del Ramon Montraveta i amb il·lustracions del Ricard Espelt. El Roc també simbolitza el passat traginer del poble.

La ruta passa per 6 punts principals: L'església de Santa Maria, Cal Jover i Cal Segura, el Carreró del Forn, la Plaça Ramón Godó, ca la Madora i la Fàbrica Godó.

El turisme, i concretament aquesta visita, ens ha de servir per posar en valor el nostre poble i dinamitzar la seva economia local.

Trobareu el codi QR i la contrasenya per accedir a la ruta guiada a l'ajuntament.

Us convidem a gaudir de l'experiència. Esperem que us agradi! 🌸

El dia 29 de novembre vaig acompanyar dos periodistes que feien un reportatge sobre Copons. Els havien explicat la singularitat del poble i en volien saber algunes coses abans d'iniciar la gravació.

Mentre ens endinsàvem pels carrers quedaven cada cop més estranyats de les dimensions de les cases: l'alçada dels baixos i pisos, l'elegància de portes, balcons i baranes... També l'amplada de les escales i portes de dependències a la planta baixa. I encara d'entre aquesta quarantena de cases que es fan mirar, d'altres de més elegants.

És evident que en aquella població hi van viure moltes famílies per a les quals l'activitat hortícola o agrària era purament complementària.

La gent de Copons, els homes de Copons, es van llençar al comerç amb Espanya, a la compra de gènere produït per la incipient industrialització de Catalunya i el seu transport i venda a les comunitats del País Basc, Astúries, Castella i d'altres.

Als segles XVIII i XIX, mentre la gent s'escarrassava a l'hort, o llaurant, o fent anar un teler manual, o picant pedra o treballant el ferro i la fusta, 298 coponencs van trepitjar la Península per vendre-hi els productes d'aquí.

Per anar-hi i tornar moltes vegades.

I per poder gaudir, després, d'una bona casa. 🌸

Us dono la benvinguda a Copons!

Soc en Roc, tot i que a Copons tothom em coneix com en "Roc, el Traginer" i seré el vostre guia en aquesta visita per Copons

Ruta autoguiada per nucli amb encant de Copons, una vila de traginers i amazones.

L'aprofitament del bosc: fer escombres i carboneres (2a part)

Montserrat Galí Segués

– Miquel, tu vols aprendre l'aprofitament del bosc, oi? Doncs el proper dissabte a la tarda et puc ensenyar a fer escombres. – va dir l'avi mentre sopaven.

I en Miquel va contestar mig adormit:

– Prou avi que n'aprendré! I per què serveixen les escombres?

- Miquel, per escombrar l'era, els corrals, les corts, els galliners, la casa... em sembla que ja estàs ben adormit! A veure si cauràs de cap al plat de sopes! A part de les escombres llargues per la cuina i per la casa, feu-ne alguna més amb mànec llarg que jo vaig creixent i cada cop les trobo més petites, baixes,... les escombres sense mànec. – digué en Roc a corre cuita. L'avi afegí:

–Demà en sortir d'escola podem anar a tallar bruc (Erika escoparia) a l'obaga, és on n'hi ha de més ufanós. Convé que el bruc estigui uns dies collit, així va perdent una mica d'aigua, i el tindrem a punt pel dissabte. –explicà l'avi i en Miquel demanà:

– Hi anirem amb el carro oi avi?

–Sí, feu una bona recollida de bruc per fer un bon estoc d'escombres. Que en tinguem per una bona temporada. I feu-me'n alguna amb grane-
ra (Centaureinae mantiscalca, també dita cabe-
çuda, herba d'escombra...) que em van molt bé. –cuità la mare.

Aquesta era la conversa a la cuina de la masia de començament del segle passat mentre sopaven. Cada masia es feia les seves pròpies escombres i alguns inclús en feien per vendre.

Així ho van fer: amb el carro van anar a buscar bruc

Escombra d'herba granera o escombra d'era

a l'obaga. Van mirar de triar les branques de bruc que eren més rectes i de mida semblant i les van transportar fins a un cobert a assecar.

Avi i net, el dissabte a la tarda, es posaren a fer escombres al pati de la masia.

–Ara Miquel hem de polir la part de la branca que farà de mànec per aconseguir que a l'ajuntar-les s'adaptin bé les unes amb les altres –apuntà l'avi. –i després les anirem unint fins a obtenir el gruix adient per poder-les agafar amb comoditat.

Així anaren fent i quan ja en tingueren un bon grapat de polides van començar a fer-ne grups i a nuar-les amb dues o tres lligades de cordill, mirant d'adaptar bé tots els caps de branca els uns amb els altres. Quan ja en tenien unes quantes de fetes en Miquel, content, va dir:

–És ben fàcil fer escombres! Avi, això és bufar i fer ampolles!

–Bé, ara ens cal reforçar-les amb filferro i és el moment que necessita més força i atenció. Amb això anirà molt bé que siguem dos per tensar-les bé.

–Som-hi avi, que jo també en vull tensar alguna!
–Sí Miquel. Per tensar cal tenir un lloc fix on passar el filferro i que serveixi de subjecció, per exemple... l'anella de lligar la mula. Tu passa el filferro per l'anella i aguanta'l fort, jo aniré tensant i girant l'escombra, amb tanta força com pugui. De mica en mica vas donant filferro del cabdell, jo caragolaré i tensarem de nou amb força.

–Així?... Molt bé avi, va quedant molt fort!

Un cop totes les escombres tensades va ser l'hora de polir-les amb el podall (destral petita) van igualar totes les puntes de cada escombra i polien tot el tros del mànec en el cas que en sortís algun tronquet o estella que pogués fer mal a la mà a l'agafar-la.

D'aquesta manera anaven treballant avi i net, transmetent-se el coneixement ancestral de fer escombres, quan en Miquel preguntà:

–I les escombres amb mànec?

–Tot seguit les farem. Jo ja he anat a tallar a la riera uns pals ben rectes i rodons de lledoner, amb un gruix que es pugui agafar bé amb la mà. Quan tinguem les curtes enllestides haurem de preparar la part del mànec que va a dins de l'escombra.

–Per què l'hem de preparar?

–Doncs per evitar que el mànec balli, rodi... dins del bruc. Amb la destrat petita o l'enformador rebaixarem la part de baix donant-li forma de falca plana. Així, si aconseguim posar-hi el bruc ben compactat, el mànec no girarà i l'escombra anirà cap allà on vulgui l'escombriaire.

–Però avi, ens queden poques branques llargues!

–Per fer les escombres amb mànec necessitem branques més curtes. Les anirem posant ordenadament al voltant del mànec i farem un lligam ben fort a la part de baix del mànec, en el tros on sigui pla i també a la part de dalt del bruc amb el mànec.

A l'hora de sopar en Miquel va muntar una

Escombra de bruc

exposició d'escombres a la cuina. Tant l'avi com el net estaven ben cofois de la feina feta. Tothom va cantar-ne les excel·lències i les van valorar molt. Però de cop la mare va dir:

–I la meva escombra d'herba escombriera? –i l'avi respongué ràpidament:

–No hi pateixis, en Miquel te la podrà fer en un tres i no res. Ja és un bon escombriaire!

L'endemà en sortir de missa van trobar l'Amadeu, el boscatser, que els saludà i els digué:

–A la propera lluna nova començaré a tallar la llenya. Ja sabeu que de la llenya tallada en lluna nova surt més bon carbó. Quan us vagi bé pujaré a veure com està el "sitia" (o setial, esplanada on es fa la carbonera) i a donar una ullada als arbres...

–Quan et sembli, si et va bé, aquesta mateixa tarda. –confirmà el pare.

Com que la tarda començava a escurçar-se l'Amadeu va arribar a la masia quan encara feien mitja becaina després de prendre cafè. N'hi van servir una tassa i una mica de ratafia. En acabar van anar cap al bosc, i el Miquel també s'hi va apuntar. De primer varen anar a veure el "sitia". Pels seus extrems hi havien crescut herbes i petits arbusts, però a una banda encara s'aguantaven els pals principals de la barraca de carboner, unes poques branques i ginestell de la coberta. L'Amadeu s'ho mirà tot i va dir:

–Aquest "sitia" està ben situat, al mig del bosc. Això ens facilita aportar-hi la llenya, però és una mica esquifit. Si us sembla bé jo tallaria aquest parell d'alzines de la dreta i això ens permetria engrandir-lo i poder tenir lloc per anar acumulant l'embalum (brancatge d'alzina, ginestell, fenàs... per cobrir la carbonera) i el fagell (terra humida per cobrir l'embalum)

–Fet! –assentí el pare. –Així es treballarà més còmodament. Quan portem els pals llargs la mula sempre es fa un joc de catúfols amb tants pals i tan poc lloc. –i continuà –Amadeu, et vull ensenyar un tros de bosc on es van tallar alzines per fer carbó fa uns anys i ara hi han crescut molts tanys (llucs, aulets, besses, rebrots grans que neixen a l'entorn d'una soca). Crec que ja estaran a la mida per poder ser tallats per fer la carbonera. –Magnífic, acompanya-m'hi. Si són llucs prou gruixuts, com que acostumen a ser ben rectes, segur que avançarem feina.

–I tallareu tots els tanys? –Preguntà en Miquel. Prompte l'Amadeu afegí:

–No Miquel, algun en deixem perquè l'arbre no es mori. Caram de xicot, ja procura per la casa.

Anaren inspeccionant el bosc i calculant amb quina llenya podien comptar per fer la carbonera. L'Amadeu argumentà:

–Com que no em vull trobar sense barraca, miraré de refer-la i cobrir-la els caps de setmana. Amb la lluna nova començaré a tallar llenya, i quan vosaltres hagueu acabat de sembrar amb l'Escapçada, la mula, arrossegarem tota la llenya fins al "sitia".

–el Miquel estranyat advertí:

Tisoires de podar antigues

Destral petita o podall, per polir el bruc, i destral catalana

—Com farem passar el carro pel mig del bosc?

—No ho farem pas amb carro. Ho farem per camins de ferradura. Els llucs, besses, troncs... que tallem els transportem sencers fins al "sitial", inclús amb part de les seves branques. Un cop allà acabem de desbrancar-ho, per tenir branques per cobrir la carbonera, i tallem els troncs a mida. D'altra manera hauríem de fer molts viatges. —contà el pare.

—I carregareu els troncs al damunt de l'Escapçada?

—No xicot, a la mula li posarem un collar més gran, un collar català, que s'ajusta al seu coll i el protegeix i vigilarem que no es faci cap encetament a la pell. Per això aquest collar porta un folre fi i una encoixinada. Si veiem que no s'adapta prou bé al coll de la mula ho reomplim amb molsa. És un collar que té les espadelles més separades on es fixen els tirants. Semblant a quan enganxeu el trill per batre, però tot més fort i resistent. —manifestà l'Amadeu i el pare continuà.

—Els tirants són cordes robustes, generalment de cànem i cuir, amb una nansa per enganxar al collar; per l'altra punta, acaben amb un ganxo que serveix per a fixar als troncs. Més enrere de les potes de la mula, s'hi posa una vara de fusta que serveix per a obrir els tirants, a fi que no freguin les potes de l'animal. Els troncs els lligarem amb una cadena i s'enganxaran amb el ganxo.

—Pobra Escapçada. Ja cal que li preparem uns bons morralets i l'abeurem bé aquells dies! —prosseguí en Miquel i el pare li respongué; —Oi tant. El primer que farem, un cop acabem amb la sembra, és portar-la al ferrer a posar ferradures noves, així no relliscarà tant pel bosc. Li donarem bon farratge i gra i... no desemboscarem pas en un dia. Cada dia uns quants viatges. Al final ja no caldrà que la porti guiada amb les esmorrelles o bridó, ella sola sabrà acorriolar i trobar el "sitial" on ha de menar els troncs.

Amb tota aquesta xerrera ja havien voltat pel bosc i havien fet tria del que caldria tallar.

En Miquel va voler ajudar a fer la barraca. Ell també hi volia fer guàrdia quan la carbonera estigués encesa. Primer van retirar la terra que serveix per cobrir la part baixa de la barraca per evitar l'entrada d'aigua. Tot seguit van assegurar el pal llarg a sobre del marge que hi havia al darre-re del "sitial", el pal carener que quedava sostingut per dos troncs forcats a l'altre extrem. Després van repassar la paret de pedra seca de sota dels

L'esquelet de la barraca

forcats i amb troncs van refer la part del costellam de la barraca i les travesses més primes, que havien d'aguantar les branques d'alzina premsades, i que estaven malmeses.

Per dalt col·locaren tot l'emalum o brancatge d'alzina i al damunt van posar el ginstell i el fenàs per impermeabilitzar-la.

A sobre del lloc on hi hauria el foc per cuinar i escalfar-se van deixar la sortida de fums. També apilaren terra a l'entorn de la barraca perquè no s'hi filtri aigua.

Al l'interior hi havia el lloc pel foc i el llit, fet de brancam tendre i, al damunt, palla. I una porta petita, encarada a on es posaria la carbonera, per poder vigilar-la des de dins.

Hi treballaren alguns diumenges al matí. Quan ja estigueren el Miquel va exclamar:

—Ja podem fer repicar les campanes. Sort n'hi ha hagut que sols l'haviem de refer, que si l'haguéssim hagut de fer de bell nou no acabaríem ni per Sant Joan!

—I la sort més gran és que és petita. Quan fer de carboners ho feia tota la família, la barraca encara havia de ser més gran. Tota la família es desplaçava al bosc i allà feia la seva vida. Tots ajudaven, cadascú a la mesura de les seves forces, i tant si feia fred com si nevava aguantaven amb una manta tots ben encongits dins la barraca. Mira, com és sabut els carboners són ocells de bosc i passen gran part de l'any treballant-hi i fent-hi vida. —continuà l'Amadeu tot tornant cap a casa —També hi ha colles de 3 o 4 homes que fan de carboners. Ara t'explicaré una història:

"Una vegada, a un xicot que s'estrenava de carboner, en Peret, els seus companys carboners van començar a explicar-li la història de la Molsosa. Li van fer llençar grosses pedres enlaire en cada un dels quatre costats de la barraca, i perquè no se'ls calés foc voltaven a l'entorn de la barraca saltant i guimbant. Deien que fent aquest cerimonial asseguraven la barraca de la malícia de la Molsosa, una mena de bèstia de quatre potes. Aquesta feia tant mal com podia als qui s'instal·laven al bosc i als qui tallaven arbres o s'aprofitaven del bosc. Sols podien reconciliar-se amb ella casant-s'hi. Li digueren que sempre prenia per marit el més jove de tots. El pobre xicot va quedar ben atribolat i temorós. Els companys li gastaven bromes: li amagaven mitjons, mossegaven el seu formatge o li entaforaven pedres a les espadenyes... i li deien que ho havia

Barraca coberta

fet la Molsosa perquè estava enamorada d'ell... Un dia li va tocar a en Peret d'anar al poble a buscar pa i provisions i prop de la font del poble es trobà amb el Rector. Aquest va preguntar-li perquè feia cara de capficat i en Peret li explicà tot això de la Molsosa. El Rector, que també era jove, es va apiadar del xicot. Li va aclarir que eren fal·làcies i que era l'hora de tornar-los la broma.

El xicot va tornar a la carbonera carregat amb totes les vitualles, seriós va sopar i es va ficar a la barraca a dormir per poder fer més tard el seu torn de vigilància de la carbonera.

—Estic cansat, vaig a dormir. —Va dir als altres que es van quedar xerrant a fora de la barraca.

El Rector va pujar al bosc i, sense fer fresa, va anar acostant-se cap a la carbonera. Des d'un tros lluny, comença a tocar un corn, que sonava molt greu, fent un ritme repetitiu que ressonava per tot el bosc: Tu-tu-tu-tuuuut, Tu-tu-tu-tuuuut, Tu-tu-tu-tuuuut...

Els altres dos xicots van escoltar atentament, no sabien pas què era aquell so tan especial. De primer es feren els valents i els despreocupats, però de mica en mica van anar inquietant-se.

—Potser que posem l'escopeta a punt! - va dir un dels xicots i l'altre li contestà:

—No l'he pujada pas, mon pare la necessitava.

Es miraren i digueren:

—Anem-la a buscar al poble!

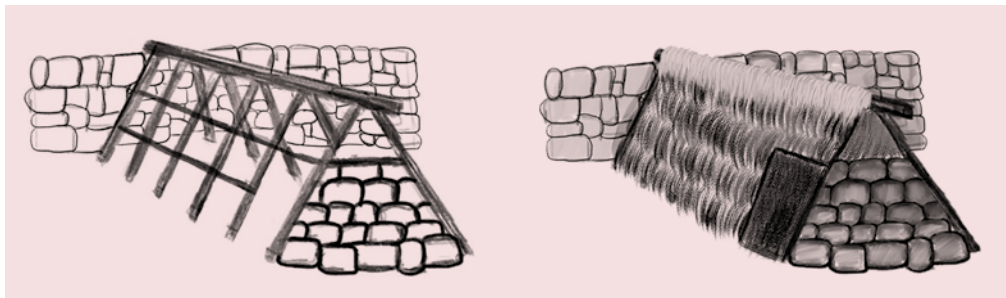
Dissimulant i sense pressa van fer les primeres passes, però van anar accelerant i, cames ajudant-me a córrer, al final corrien com una bala. Van arribar esbufegant al poble, cagats de por..."

Agraïments a en Jaume Gudayol, que ens va ensenyar a fer escombres d'era. També a l'Alba Bertran i l'Alba Escalona de Can Pèlacs, a Sant Llorenç del Munt, pels bons consells i algunes fotografies.🌸

Alzina amb tanyes (besses)

ANNA NIETO TUDO

ESPAI CABANES

Dan Jato Closa, Lars Viadiu Culebras i Biel Roca Devant

L'Escola Quatre Vents de Copons tindrà un nou espai de pati educatiu.

L'Ajuntament de Copons, juntament amb una família del poble, cedeix un espai on poder fer pati educatiu.

Farà un any que l'escola té un espai cedit per poder-hi anar amb l'alumnat.

Tot va començar quan els alumnes de Copons feien cabanes al parc del poliesportiu, les feien als arbres d'allà i van creure que no era el millor lloc.

Des del 18 d'octubre del 2023 l'alumnat de l'Escola Quatre Vents de Copons s'ha posat a treballar en aquest espai per tal d'adequar-lo. La primera tasca va ser mesurar l'espai cedit per tal de poder-hi fer un hort, tenir-hi una caseta on guardar el material i espai per construir cabanes.

Li han posat el nom d'Espai cabanes i està situat just abans del mecànic que està anant al camp de futbol.

Aquesta adequació l'estan fent amb l'ajuda d'un noi que es diu Carlos, que és l'actual regidor d'educació i de medi ambient del poble. Sobretot amb ell estan fent la part on anirà l'hort.

Paral·lelament han estat investigant com fer una caseta que sigui sostenible i amb material de l'entorn, és a dir, de bioconstrucció. Per tal de poder tenir idees de com fer-la van comptar amb l'assessorament de la Marta Vilarrubias, mare de l'escola i experta en aquest tipus de construcció.

En aquests moments l'Espai cabanes està agafant forma, esperant poder-lo gaudir ben aviat. 🌱

BALLEM LA JOTA DE MORIR Ens ensenyen a ballar la jota de morir per la Nit de les ànimes

Arau Planell Oliván, Emma Fitó Ruana, Eloi Mandicó Vilaseca i Arlet Pi Pons

Com ja va essent tradició al poble de Copons, el dia de tots sants celebrem una festa catalana recuperada: la Nit de les ànimes.

enguany s'ha incorporat a aquesta celebració la jota de morir. Per tal de preparar-la els dies 13 i 20 d'octubre la comissió de la nit de les ànimes va convidar a Copons un professor de jotes de Barcelona, el Jaume, que és nascut a Mallorca, per ensenyar-nos a ballar aquesta jota.

La cançó Jota de morir és d'un grup que es diu Marala. El Jaume va inventar la coreografia de la cançó basant-se en els passos de la jota tradicional. La vam ballar el 31 d'octubre a la tercera edició de la nit de les ànimes.

Vam assajar a la sala polivalent i vam ballar al cementiri.

Per què aquesta jota? Doncs perquè a la nit de les ànimes se celebra la nit dels morts.

El Jaume va venir de 16 h a 17 h a ensenyar la jota a tot l'alumnat de l'escola i després a la tarda estava obert a tot el poble. Va vindre a dues sessions: a la primera ens va ensenyar els passos més fàcils i després ja vam acabar de ballar tota la jota. Ens va agradar molt a tots i a totes.

Esperem que aquesta jota formi part de les següents nits de les ànimes. 🌱

Hereu i Pubilla a FirAnoia

Copons Band

Teresa Múnera Pascual

La Bruna Cortés i el Bernat Aparisi van representar el nostre municipi com a pubilla i hereu de Copons a FirAnoia d'Igualada el passat 24 de setembre de 2023.

Moltes gràcies per la vostra participació! 🌸

La Copons Band actua a Pereres

La tarda del dissabte 23 de setembre l'Associació per la Sostenibilitat Ambiental de l'Alta Segarra i l'Anoia (ASAASA) va organitzar una jornada musical per donar a conèixer les seves accions a favor del medi ambient i la cura del planeta a la zona de l'Alta Segarra.

L'acte es va dur a terme al Casal de la Salle de Pereres, a Veciana. La Copons Band va ser convidada a col·laborar i va oferir un concert amb temes d'estils diversos per ambientar la jornada. Com a anècdota, direm que l'escenari on es va fer l'actuació va ser a dins de la que havia estat la piscina, i per sobre i al voltant d'aquesta s'hi trobava el públic.

Va ser una jornada festiva participada on s'hi respirava un bon ambient. Des d'aquí volem donar les gràcies per a fer-nos partícips de la festa.

La Copons Band al Correllengua de Prats de Rei

Al poble veí de Prats de Rei cada any celebren el Correllengua, una iniciativa popular amb l'objectiu de mostrar la vitalitat de la llengua catalana i fomentar-ne l'ús social. Aquest acte inclou, entre d'altres: conferències, presentacions, lectures de textos, poemes, concursos,... i també un sopar amb productes de proximitat i exclusius de la nostra terra.

La Copons Band va ser-hi present la nit del dissabte 28 d'octubre amenitzant la vetllada després del sopar que es va fer a la sala 1 d'octubre. Aprofitant que l'activitat era per reivindicar la parla catalana, la banda va oferir un ampli repertori de temes on la majoria de cançons eren catalanes, convidant en tot moment al públic assistent a cantar-los. 🌸

Ballem bastons a Sant Gabriel

Teresa Múnera Pascual

El passat 24 de setembre, coincidint amb la festivitat de Sant Gabriel, els Bastoners de Copons vàrem ser convidats a participar a la festa del Sant que la gent de Veciana festeja a l'ermita del mateix nom.

Aquesta ballada ens feia especial il·lusió ja que era la primera vegada que actuàvem a la població veïna i en un marc tan atractiu com l'entorn de Sant Gabriel. A més, degut a la proximitat del lloc, unes quantes bastoneres ens vam animar a arribar-hi caminant, tot gaudint del paisatge, el bon temps i la companyia.

Després de la missa i dels cants dels goigs, interpretats per la Coral de Veciana, era el torn

de la ballada de bastons, cap a la una del migdia. L'actuació va ser a l'esplanada de l'ermita i el públic assistent es va col·locar en cercle al voltant nostre deixant-nos un espai adequat per poder ballar. Vam oferir-los gran part del nostre repertori, donant informació prèvia de cada un dels balls que seguidament fèiem.

Va ser una jornada esplèndida on tothom va gaudir. Fins aviat Veciana, estarem encantats de tornar! 🌸

ASSOCIACIÓ CULTURAL I DE RECERCA DE COPONS

Des de l'Associació volem contribuir a la dinamització cultural de Copons promovent activitats i esdeveniments al voltant de l'art i la recerca, com són el festival Som Riures, la Nit de les Ànimes o les residències artístiques de l'inLoft. Tot seguit us informem d'algunes de les activitats organitzades els darrers mesos.

Èxit de públic al Festival Som Riures

Centenars de persones, grans i petits, van apropar-se aquest passat diumenge 17 de setembre a Copons per gaudir de la 2a edició del festival Som Riures, que es consolida com una cita cultural imprescindible per a les famílies, amb propostes de circ i arts de carrer.

En aquesta segona edició, el festival ha volgut anar més enllà del món del circ incorporant altres arts de carrer com la dansa urbana. D'una banda, les companyies de circ Moi Jordana amb l'espectacle *Mon Petit Cirque* i Ramiro Vergaz amb *The White bottom* es van posar el públic a la butxaca amb les seves habilitats com a malabaristes i fent riure a tothom. I per una altra banda, la companyia de dansa cubana The Concept va aconseguir l'ovació de tot el públic amb l'emotiva peça *Nakama*, mostrant el sentiment de quatre personatges que prenen el risc de migrar i deixar enrere tot allò que tenen per buscar un nou començament. També va agradar als més petits la proposta de la Cia Enlaire, que va omplir el cel de bombolles de totes les mides i colors. La proposta es va complementar amb jocs per a la canalla, parades, espais per menjar i una zona d'acampada al camp de futbol per a les famílies que van venir el dia abans.

Durant aquest any s'ha treballat perquè el Som Riures tingui impacte més enllà de la data del festival, donant suport a la creació cultural amb les residències artístiques que van fer a l'InLoft de Copons les companyies Moi Jordana i The Concept, on van desenvolupar el treball artístic que van presentar el diumenge al festival.

El Som Riures també vol promoure la vessant pedagògica i per aquest motiu, els dies previs, l'alumnat de l'Escola Quatre Vents va participar en un taller sonor amb la productora musical Virgínia Borràs enregistrant els àudios que es van poder sentir per la megafonia del festival i també va col·laborar en la creació dels materials informatius.

Amb l'organització d'aquest festival a Copons la cultura i la ruralitat van de la mà, mostrant que els pobles petits poden ser un escenari idoni i atractiu per a la cultura de qualitat.

El festival Som Riures s'organitza des de l'Associació cultural i de recerca de Copons i l'Ajuntament de Copons, amb el suport de la Comissió de festes i la Diputació de Barcelona. ✿

NIT DE LES ÀNIMES

La comissió de la Nit de les Ànimes sorgeix de la iniciativa popular per trencar el tabú de la mort a la nostra societat. Enguany hem organitzat un seguit d'activitats sobre la temàtica de la mort.

Durant el mes d'abril, dins de la celebració de sant Jordi, vam fer dues presentacions de llibres: el primer el dissabte 15 amb el llibre *RIP* de l'escriptor Ermengol, llibre de vinyetes d'humor negre, a l'espai de l'Inloft, amb un col·loqui on l'Ermengol i el seu nebot parlaven de l'humor negre i de la necessitat de fer humor respecte la mort; el segon el dia 29 amb el llibre *On s'amaga l'avi* d'Isabel Palà i Valentí Gubianes, una presentació amb lectura del llibre, música i dibuix en directe, a l'espai de la plaça de Cal Segura.

L'11 de juny vam oferir una xerrada informativa als pobles veïns on donàvem informació sobre la celebració de la Nit de les ànimes del dia 31 d'octubre, per tal que aquests poguessin realitzar les seua pròpia celebració.

Dins el mes d'octubre, el dia 20 vam fer una xerrada informativa a Mura, municipi que ja fa la Nit de les ànimes des de fa 10 anys.

Els divendres 20 i 27 vam aprendre la coreografia que ens va proposar un professor de jotes per aprendre a ballar la Jota de Morir (cançó que ja fa 2 anys que es canta a la celebració de la Nit de les ànimes, del grup Marala), repartida en dues sessions diàries, de 16 h a 17 h pels alumnes de l'Escola Quatre Vents i de 18 h a 19 h obert a tothom a la sala polivalent.

El divendres 27, després de l'assaig de la jota, es va fer la gravació d'un podcast obert a tothom a l'entrada de l'escola amb els companys de Narración (grup literari), on es va parlar de l'origen de la celebració de tots sants, la nit de les ànimes, les llegendes relacionades amb la mort i la presentació del llibre *Balata* (un relat sorgit del seu propi dol) amb la seva autora Mireia Rubio.

Dissabte 28 a l'InLoft vam fer la presentació de la Nit de les ànimes amb un gag del JAM, una petita explicació i el passeig per tres obres d'art fetes per artistes locals amb la mirada posada en què els inspira la mort. Hi havia una fotografia d'Iris Muñoz a l'espai de La Barraca, una escultura de Xavi Aparisi a l'espai de la placeta de Sant Joan i una obra d'Ana Párraga a l'espai de la Font de la vila. A continuació es van poder visitar dues cases ja decorades per la Nit de les ànimes. I per finalitzar, amb la col·laboració d'InLoft es va fer un concert a Ca l'Oliva de Patrícia Atzur.

Diumenge 29 al migdia es va fer un col·loqui amb la notària Susan Marsinyach sobre la documentació recomanable a fer durant la vida per quan s'esdevingui la mort, una trobada molt interessant, molt didàctica i participativa.

Finalment, per culminar, el dia 31 a la tarda vam poder celebrar la Nit de les ànimes. Per començar voldríem agrair als veïns i veïnes del poble la seva predisposició i la seva participació en aquest acte obrint casa seva, més de 25 cases enguany. Moltes gràcies!

La tarda va començar a la plaça Ramon Godó, on ens vam reunir i a partir d'aquí els guies ens van conduir fins a la Font de la Vila. Allà les trementinaires ens van explicar el sentit i funcionament de la celebració. Amb el poble a les fosques, vam sortir de la font per visitar i fer el recapte a les cases que s'havien ambientat per l'ocasió. I amb el toc de campanes ens dirigírem a escriure el missatge per les ànimes i pujàrem al cementiri a fer l'ofrena i la crema.

Volem continuar treballant per normalitzar la mort dins la nostra societat i per tant seguim promovent activitats en àmbits diversos. Per l'any vinent ja tenim dues propostes tancades: el dissabte 27 de gener hi haurà un taller sobre la mort, *La mort en el cicle de la vida*, conduït per Gemma Polo, i el dissabte 3 de febrer vindrà el psicoterapeuta Ricard Díaz Mallofré per fer una conferència sobre com acompanyar el dol. 🌸

Les Amazones de Copons, d'ara i sempre

Una recerca foto-històrica sobre el treball femení a l'entorn rural

Amb el suport d'inLoft*

Àngels Solà Parera, historiadora

Neus Solà Cassi, fotògrafa i artista visual

El dissabte 28 d'octubre, en una acció col·lectiva, es van penjar als carrers de Copons les fotografies i els textos explicatius del projecte que hem desenvolupat del 10 de maig al 10 de juny de 2023 a la residència artística inLoft Copons.

L'objectiu ha estat documentar i il·lustrar el treball de les dones de Copons en els darrers dos-cents cinquanta anys. El punt de partida era molt clar: les dones han treballat sempre, tant en feines remunerades com no, però calia evidenciar-ho. El resultat s'ha mostrat en 33 fotografies de gran format en sis murs de la vila. Les imatges s'han agrupat per sectors laborals i s'acompanyen amb textos que tenen una presentació curta del treball femení en cada sector. En total, il·lustren sis categories laborals -treball a casa, a la fàbrica i als tallers, als serveis, a l'escola, a pagès i en l'art i la creació- i serveixen d'aparador d'una informació ampliada en l'entorn virtual a la qual es pot accedir a través d'un codi QR.

Els textos en línia contenen el resultat de la recerca històrica així com els fragments més rellevants de les entrevistes realitzades a les dones treballadores, més fotografies i altres elements visuals. Malgrat el caràcter efímer de l'exposició, el suport virtual és permanent i es pot consultar al següent enllaç: www.lesamazonesdecopons.xyz.¹

El projecte ha pres el nom del mot amb què eren conegudes les dones de Copons (el poble de les amazones) al final del segle XVIII, quan molts homes joves del poble anaven amb les mules a vendre manufactures catalanes per les Espanyes i portaven cap aquí productes que faltaven (llana, roja...). Les dones adquirien un protagonisme visible com va confirmar per escrit el funcionari reial Francisco Zamora, que visità la vila.

Per dur a terme el projecte ens hem basat en diferents fonts informatives: la documentació de l'arxiu municipal de Copons (contribucions d'indústria i comerç i padrons municipals, sobretot), la historiografia sobre la vila i el recull d'informació gràfica. A més, s'han filmat les 19 entrevistes fetes a les coponenques en persona i també s'ha aplegat informació en diverses converses telefòniques o fetes via correu electrònic. Tot aquest material ha servit per desenterrar la història del treball femení a Copons.

És, per tant, un estudi de cas, però que pot representar l'evolució de la història del treball femení en altres poblacions catalanes que reuneixin algunes de les característiques econòmiques de Copons. En aquest sentit, cal destacar el fet de tenir una situació geogràfica prou estratègica, haver tingut indústria tèxtil durant un llarg període, no haver perdut del tot el caràcter agrari i rebre l'alè d'una població industrial de dimensió mitjana com Igualada.

Amb les fotografies exposades, la Neus ha volgut evocar els espais laborals i fer emergir sensacions davant del treball femení. Algunes fotografies són metafòriques i altres més documentals. Les seves fotografies "amagades" en el QR de vegades són retrats d'algunes de les protagonistes i d'altres continuen essent evocadores. Per exemple, les que fixen el moviment de les mans en fer la feina corresponent (de la perruquera, la fotògrafa...). També hi ha la filmació del moviment de les mans de les rodeteres, nuadores, ordidores i teixidores que la Calamanda Prats Palomas (Copons, 1920) ha reproduït per a nosaltres.

Al projecte s'han incorporat algunes fotografies antigues tant en els murs com en els QR. Inicialment no esperàvem que tinguessin tant protagonisme, però són tan vigoroses que els hem hagut de donar una presència ben visible, com ha passat amb la fotografia de les obreres de la fàbrica de Baldomero Camps i amb la dels nens i nenes de l'escola de les monges. Ambdues són dels anys vint del segle passat i les hem localitzat -igual que algunes de les que estan "amagades" en els QR- en el recull i publicació de fotos antigues que ha fet *Camí Ral*.

L'evolució del treball femení remunerat a Copons és ben visible. Des del final del segle XVIII fins als anys seixanta va ser eminentment tèxtil, primer sota el règim de treball a domicili i després a la fàbrica. Aquest està relacionat amb la construcció d'un gran edifici industrial el 1896, amb màquina de vapor, que es dedicà -sota la gestió de diferents empreses que es van anar succeint- a teixir. Almenys les dues darreres van produir roba de matalàs en telers amb jacquard que arribaren a ser de tres metres d'amplada. Quan l'última va tancar el 1981 per la crisi general del sector, la confecció del gènere de punt agafà protagonisme en diferents negocis locals i també sota la forma de treball domèstic submergit a compte d'algunes firmes d'Igualada. Un taller de brodats va completar la demanda de mà d'obra femenina.

A part dels diversos treballs tèxtils hi ha hagut el treball a les botigues, bars i taverna. En aquests negocis familiars, les dones sempre han tingut un paper molt important, ben visible, però ocult en la documentació. Només s'hi feien visibles si n'eren les propietàries o usufructuàries (i no les copropietàries). Per això, a la contribució del 1961 constaven tres dones a "comestibles": la Paulina Roca, la Vicenta Garriga i la Maria Soler Montfort. En aquest sector serveis cal recordar el treball de les minyones, les perruqueres, les modistes i cosidores, les mocaderes, les llevadores, les mestres i la metgessa, per exemple.

Cal dir que, fins a temps no massa llunyans, almenys algunes coponenques s'ocupaven a més a més de criar gallines, conills i potser algun porc, així com de l'hort. Tot això atenent, com a obligació principal, tots els membres de la família. La multiactivitat, diríem extrema, ha estat durant molt de temps una característica general del treball femení a Copons i a tots els pobles.

* El projecte Les Amazones de Copons ha estat realitzat en el marc de la iniciativa 'Les dones i la força de treball', promoguda per la Xarxa Prod i inLoft, amb el suport financer de la Unió Europea - Next Generation.

1. web disponible també a l'enllaç: <https://readymag.com/u2447019477/les-amazones/>

En els anys seixanta les opcions laborals remunerades començaren a obrir-se en altres sectors amb el treball a les granges i a l'escorxador. Fou també el moment en què van aparèixer les primeres oficinistes o administratives que sovint treballaven a Igualada.

Actualment, el sector serveis -que ha patit una gran transformació amb la desaparició de les botigues tradicionals en els pobles petits- és el que ocupa més dones. L'alt nivell formatiu que han assolit moltes coponenques fa que treballin, per exemple, en l'administració d'empreses públiques o privades, en diferents nivells de l'educació i la sanitat i en els àmbits de la comercialització, la comunicació i la creació.

Tant la documentació arxivística com la informació oral indiquen aquesta evolució del treball femení. Les dues fonts també mostren com l'emigració ha acompanyat cada cop més aquesta història del treball. D'altra banda, les entrevistes també han posat en relleu la pràctica del parèntesi maternal per decisió pròpia i com la conciliació del treball domèstic (sobretot la cura dels fills) i el treball remunerat continua essent un neguit per a les dones. Igualment, mostren el seu afany d'independència econòmica, sovint insuflat o animat per les mares.

Cal dir que, gràcies a diferents factors, el treball l'hem pogut dur a terme sense entrebancs i en relativament poc temps. L'existència d'un bon arxiu municipal, molt ben organitzat i de facilíssima consulta, ha estat en gran part la base d'aquest treball. La revista *Camí Ral*, publicada per l'Ajuntament de Copons des de fa vint-i-set anys, amb molt bons articles d'informació històrica, ha estat un altre puntal de la nostra recerca. La conservació i difusió de fotografies antigues a cura de diferents persones, en part publicades a *Camí Ral*, no tan sols ha estat una font d'informació sinó de preguntes i reflexions. La xarxa humana creada i sostinguda per inLoft Copons ens ha proporcionat multitud de contactes i ha estat clau per avançar en el projecte i mostrar-lo.

Per tant, volem deixar palès el nostre agraïment a l'arxiver Joan Montblanc, a l'Oriol Pi i a l'Olga Sàbat, que han facilitat la nostra recerca documental a l'espai de l'Ajuntament; a Ana Párraga, Iris Muñoz, Alba Tosquella, Imma Lloró i Elisenda Mercadal, que han resultat indispensables per conèixer les nostres informants i han respost a les nostres mil preguntes; als membres de tots els consistoris de Copons que han impulsat la publicació de *Camí Ral* i a tots els col·laboradors que l'han fet possible; a Francesc Pascual, Josefina Tomàs i Mercè Muns que ens han proporcionat algunes fotografies antigues. Moltíssimes gràcies a les coponenques que ens han permès entrevistar-les, filmar-les i fotografiar-les i a les que han respost a les nostres preguntes per telèfon o via correu. Sense elles aquest treball no hauria estat possible. A Ricard Espelt li hem d'agrair moltes coses: de ser l'ànima de l'inLoft Copons, d'haver-nos acollit i cuidat tan bé i de facilitar-nos molta de la informació i molts dels contactes que hem necessitat en el nostre treball. Per sempre *in love* amb Copons. 🌸

CARRERS GUARNITS, ÉS FESTA MAJOR!

COMISSIÓ DE FESTES

Copons de Festa

Festa Major 2023

Arriba l'estiu, el mes d'agost i amb ell la Festa Major de Copons. El poble s'omple de gent per participar a les diferents activitats i actes que s'han anat programant.

La calor no va espantar els participants de les diferents activitats esportives: la cursa dels Corriols de l'Aritjol, el torneig de futbol, el tennis taula, les activitats a la piscina, l'emblemàtic 3x3 de bàsquet... amb una gran participació.

Una de les novetats d'enguany ha estat la localització de la nit jove a la pista poliesportiva, que valorem positivament, amb les actuacions de Dj. Kimsy i Mula i el grup Atzavara, juntament amb la recuperació del corre-carrers.

A la plaça, com cada any, vam poder gaudir de l'Orquestra New Marabú amb el ball, el vermut amb les sardanes, l'actuació de Lo Pau de Ponts i l'espectacle infantil amb els Can Canem com a final de la nostra cercavila amb els gegants de Copons.

Òbviament no hi ha faltat la competició de truc, els actes als diferents bars, el tradicional repic de campanes, la gimcana, les havaneres, el bingo i el sopar de cloenda de la nostra Festa Major.

Des de la Comissió de Festes de Copons agraïm la participació en tots els actes i el suport i col·laboració que hem rebut per part de molts veïns i veïnes.

Castanyada 2023

Tot i que aquest any no ho sembli per les altes temperatures... ha arribat la tardor i ha tocat celebrar la Castanyada. A la sala polivalent vam realitzar un bon sopar de pa amb tomàquet, embotits i truites i òbviament panellets, castanyes i una mica de moscatell per endolcir la jornada. Per amenitzar-ho tot plegat vam comptar amb un monòleg i la posterior ballaruca que no hi pot faltar! 🍁

FESTASAASA AL CASAL LA SALLE DE PERERES

Mercè Muns Botinas

El 23 de setembre l'Associació per la Sostenibilitat Ambiental de l'Alta Segarra i l'Anoia, ASAASA, va organitzar una festa concert al Casal de la Salle de Pereres.

Aquesta festa va ser possible gràcies a la col·laboració altruista de la comunitat de la Salle que ens va cedir un esplèndid espai al seu jardí i a l'Ajuntament de Copons i al de Veciana que van aportar l'escenari i el mobiliari.

Per amenitzar la festa vàrem gaudir de les actuacions de la Big Band de Copons, que va actuar en primer lloc i amb un repertori esplèndid; Urien, el cantautor Enric Sibina i president d'ASAASA, que va oferir cançons pròpies i altres de versionades, però conegudes i emotives; el grup joveníssim i gran promesa, Los Pajarracos i el bon repertori del grup Mak'ntes. Aprofitem per agrair sincerament la col·laboració d'aquets artistes i els voluntaris i simpatitzants d'ASAASA que hi van donar suport.

A la festa s'oferia servei de bar i plats d'embotits i formatges, tots d'artesans i productors de la zona, per fer un sopar berenar amb l'objectiu de recaptar fons per fer front als possibles recursos que haurem d'afrontar.

ASAASA és una associació de defensa del nostre territori davant l'allau de projectes de parcs fotovoltaics i eòlics i línies d'alta tensió, que se sumen a tot el que ja hi tenim instal·lat. Entre l'Alta Segarra i l'Anoia hi ha projectats més de 100 aerogeneradors de 200 metres d'alçada (en tenim 120 en servei i són de 120 metres), unes 458 hectàrees d'instal·lacions fotovoltaïques, 52 km de línies d'alta tensió i 40 km d'una línia de molt alta tensió.

Nosaltres apostem per les energies renovables, però amb un model de producció distribuïda que generi l'energia a prop d'on es consumeix. Volem una transició energètica justa. Denunciem que es menystinguin els habitants de les masies, als que alguns projectes els ubiquen molins de 200 metres d'alçada a menys de 500 metres de l'habitatge, fent impossible continuar vivint-hi, i que la Generalitat de Catalunya ho toleri i no planifiqui la transició, sinó que deixi el control de l'energia als oligopolis.

Tot això ens afectarà directament o indirecta a tots els habitants del territori amb pèrdua de població, de biodiversitat, d'oportunitats i si no ho aturem, ens convertirà en terra sacrificada perquè les grans empreses energètiques continuïn enriquant-se. ❀

FESTASAASA
23 de setembre de 2023 a les 6 de la tarda

Concert amb:
La Big Band de Copons
Urien
Los Pajarracos
Mak'ntes

PERERES_Casal de la Salle
VECIANA

Taquilla inversa

Col·laboren:
Ajuntament de VECIANA
Ajuntament de COPONS
Casal de la Salle

Organitza:
ASAASA
Associació per la Sostenibilitat Ambiental de l'Alta Segarra i l'Anoia

AIXÍ NO!

Si voleu més informació:

Instagram @salvemaltasegarra

www.preservemlanoia.cat

Necessitem socis i col·laboradors!

MARXA NÒRDICA A COPONS

Copons va acollir, el dijous 30 de novembre, la primera sortida de Marxa Nòrdica al municipi, dins del cicle de passejades de gent gran que impulsa la Diputació de Barcelona.

L'objectiu d'aquest projecte és promoure l'esport i la socialització entre la gent gran i donar a conèixer diferents entorns geogràfics a través d'uns recorreguts adaptats a les necessitats d'aquest col·lectiu. Actualment en formen part uns 90 municipis de la província, que es distribueixen en grups de 4 i s'encarreguen d'organitzar cadascun una trobada al seu municipi. Copons forma part d'aquest projecte des del gener de 2023.

De bon matí van anar arribant els autocars dels tres pobles convidats: Sant Pol de Mar, Cerdanyola del Vallès i Sant Climent de Llobregat, un total de 133 persones juntament amb els 15 del grup de Copons.

Després d'esmorzar i de fer els escalfaments al poliesportiu va començar puntual a les 10 h la passejada pel municipi. Un circuit circular que es dirigeix pel carrer del mur cap a l'antic Camí Ral a Calaf, s'enfila per la zona del Morinyol i davalla cap a la Riera Gran prop del Gelabert. Creuada la carretera de Veciana continua pel camí dels Molls cap a Viladases i d'allà segueix cap al vèrtex geodèsic del Montpaó (603 m) on comença la baixada cap a la vila. Passat el Pou i per sota el pont es retorna al poliesportiu a fer estiraments.

Aquesta ruta ha estat dissenyada, amb l'assessorament dels tècnics de la Diputació, pel Jordi Mercadal, monitor d'aquesta activitat al nostre poble juntament amb Josep Antoni Roperó.

L'itinerari escollit es va poder fer segons els horaris previstos, van ser vora 10 km amb algun desnivell i algun tram de pedres però de poca dificultat, una passejada molt agradable amb una temperatura i sol esplèndids que van permetre gaudir d'unes vistes espectaculars.

Un cop anaven arribant els participants van dinar a l'espai habilitat dins la sala polivalent i després van poder gaudir de temps lliure per visitar el poble, ballar, relacionar-se o simplement descansar.

Des de l'Ajuntament volem donar les gràcies a tots els voluntaris del grup de marxa nòrdica que han fet possible aquesta experiència. 🌸

Resum de fets, activitats i actes de juliol a desembre de 2023

JULIOL

- 01 Revetlla amb concert de The Bucket Brothers a Sant Pere de Copons
- 02 Festa de Sant Pere: Missa i vermut amb els grallers, gegants i Big Band de Copons
- 02 Copons inLoft: Concert de Mimi Robin i el guitarrista i lutier Aniol Petit Cantero
- 03 Comencen els cursets de natació
- 05 Comença l'aquagym
- 06 Copons inLoft: Projecte "Copons en colors" amb alumnat de La Gaspar, escola municipal d'art i disseny d'Igualada
- 08 Recuperem La Barraca. Presentació de la proposta i exposició de fotografies
- 08 Els Bastoners de Copons participen a la 38a Trobada d'acordionistes de Maçaners, al Berguedà
- 16 Copons inLoft: Concert de la música irlandesa Elle León
- 17 Copons inLoft: 30", fotografia etnogràfica per a joves amb el fotògraf basc Asier Gogortza
- 20 Copons inLoft: Fotografia de poble utilitzant l'escola de càmera fotogràfica amb Asier Gogortza
- 23 Eleccions generals
- 28 Final dels cursets de natació i de l'aquagym

AGOST

- 04 Inauguració del local de joventut del camp de futbol amb un petit pica-pica
- 05 Exposició i joc al voltant de l'estalvi energètic al poliesportiu
- 05 Inici de la Festa Major. Cursa dels corriols de l'arítol. Sopar i DJ al bar de la piscina. Concurs de guarniment de carrers
- 06 Comencen els campionats de ping pong i de truc
- 08 Finals dels campionats de ping pong i de truc
- 09 3x3 de bàsquet
- 10 Torneig de futbol sala. Nit a Cal Turull amb concert de Fabio Canu
- 11 Concurs de dibuix i gimcana. Nit a La Vinya amb festa al pati, entrepans calents i DJ
- 13 Cercavila i espectacle d'animació infantil "Al ritme de l'alegria" a càrrec de Can Cantem. Nit d'havaneres amb Som de l'Havana a la piscina
- 14 Aquagym. Ball de vetlla amb l'orquestra New Marabú, pa amb tomàquet i pernil a la plaça Ramon Godó
- 15 Ofici solemne de Festa Major amb benedicció i repartiment d'aigua de Sant Magí. Actuació dels bastoners, vermut i ballada de sardanes amb la cobla de cambra Terres de Marca. Concert de Lo Pau de Ponts i nit de mojitos a la plaça Ramon Godó
- 16 Sopar fi de festa i bingo a la plaça Ramon Godó
- 26 3a Mostra Hortícola: Visita guiada als horts, mostra de productes, "showcooking" amb La Vinya de Copons, degustació, activitat familiar de pastura de cabres... Presentació del recorregut audioguiat amb el Roc de Copons

SETEMBRE

- 11 Diada
- 16 2a edició del Festival Som Riures: Espectacles de circ i arts de carrer per totes les edats
- 17 Copons inLoft: Residència de Yurian Quintanas amb el projecte fotogràfic "The Ignorant Gardener"
- 23 Els gegants de Copons participen a la Trobada gegantera d'Els Prats de Rei
- 23 FESTASAASA a Pareres amb la Big Band de Copons, Los Pajarracos, Urien i Mak'ntes
- 24 La Bruna Cortés i el Bernat Aparisi, pubilla i hereu de Copons a la Fira d'Igualada (FirAnoia)
- 24 Els Bastoners de Copons ballen sortint de missa a Sant Gabriel, Veciana
- 27 Anoia Velleda Activa: Inici de les caminades per fer salut i poble "A Copons ens movem!", els dimecres a càrrec de la dinamitzadora Úrsula García
- 28 Caminada Copons Sud: Pont del Bel, Rasa fonda, Can Travé de Rubió, Pont del Ganxo

OCTUBRE

- 02 Inici classes de microgimnàstica a la sala polivalent els dilluns i dimecres
- 22 Copons inLoft: Presentació de "Maternitats", el quart número de la revista Incòmoda
- 22 Exposició itinerant sobre consells de seguretat dels Mossos d'Esquadra i la Diputació a Cal Turull
- 26 3a edició d'Experiència artesana: "Entre mestres", relats dels mestres artesans Victòria Rabal, Joan Farré i Sara Castells. Visita guiada als horts i xerrada a l'estudi de Clara Rossy.
- 27 Nit de les ànimes: Aprendre la jota de la mort. Gravació d'un programa de ràdio sobre la mort amb Narranacion a l'Escola Quatre Vents
- 28 La Big Band de Copons actua al sopar del Correllengua d'Els Prats de Rei
- 28 Nit de les ànimes: Presentació i visita itinerant als projectes d'Iris Muñoz, Ana Párraga i Xavi Aparisi
- 28 Amazones de Copons: Penjada col·lectiva de fotografies
- 28 Copons inLoft: Concert de Patricia Atzur a Cal Oliva
- 29 Nit de les ànimes: Xerrada-col·loqui amb la notària Susan Marsinyach Calvet sobre la documentació a fer per quan s'esdevingui la mort
- 29 Amazones de Copons: Visita guiada a peu de carrer amb l'Àngels Solà i la Neus Solà
- 31 Celebració de la Nit de les ànimes
- 31 Copons de Festa: Castanyada amb sopar i monòleg a la sala polivalent

NOVEMBRE

- 01 Copons inLoft: Guaret cultural per un període de 6 mesos
- 09 Caminada Copons Mig-Oest amb esmorzar a Sant Gabriel
- 15 Xerrada "Parlem de la diabetis" a càrrec del metge de família Robert Panadés a la sala petita de la sala polivalent
- 25 Jornada per l'eliminació de la violència de gènere: Espectacles de Xavi Demelo "Contes de bona nit per nenes rebels" i "Histèries uterines" a la sala polivalent
- 30 Marxa Nòrdica: Ruta circular per l'entorn de Copons amb la participació de Cerdanyola del Vallès, Sant Climent de Llobregat i Sant Pol de Mar

DESEMBRE

- 13 Segona jornada de la xerrada "Parlem de la diabetis"
- 16 Fira Singular de Cultura Artesana, 1a edició
- 19 Recollida solidària de joguines noves per la Creu Roja a l'ajuntament
- 20 Escola Quatre Vents: Pessebre vivent
- 20 AFA Escola: Cantada de nades a les cases i als pessebres
- 20 Xerrada "Productes de suport a la llar" a càrrec del terapeuta ocupacional Arnau Castells Sansalvador a Cal Turull
- 24 Missa del Gall
- 26 El Patge Faruk arriba a Copons i recull les cartes pels reis de l'Orient
- 30 Cantada de nades pels carrers a càrrec de la Big Band - Copons Band

En Manel Vila, un bon cambrer

Montserrat Galí Segués

Que som un país de bars no cal que ens ho digui ningú. I en tenim de tots colors i varietats: dels de tamborets tradicionals als de disseny; dels de tapes i entrepanes de tota la vida als de còctels d'avantguarda; dels d'estar-se dret a la barra, als de tauletes, a dins o al sol; bars pels passavolants o bars per a clientela assídua... Els bars són un patrimoni molt nostre.

Petita història dels bars

Els primers bars dels quals tenim esment van ser els de l'antiga Roma. Eren establiments que servien begudes i on es podia reunir la gent, però en les Termopolias també s'hi venia menjar per consumir i/o per emportar i a les Cauponaes s'hi feia menjar per consumir al moment i el mantenien calent per alimentar els treballadors.

També hi havia les Cuppediae on se servien menjars exquisits i les Popinae que servien menjars més populars.

Les Tabernae eren habitacions obertes al carrer. L'amo venia sopes, marisc i embotits i se solia beure vi.

Posteriorment sembla que els anglesos, al segle XVI, van separar la zona de venda d'alcohol de la resta del local. Ho van fer posant una barrera "Barriere" i d'aquí ve el nom de bar que encara es manté: el bar i la barra.

Avui ens parlarà en Manel Vila i Pujols. Va néixer i ha viscut sempre a Copons, però té una vida pròpia a Igualada en el Bar Manel.

Com se li va ocórrer portar un bar i entrar en aquest món?

El que és cert és que ell és el nostre "cambrer" més veterà. Amb aptituds, n'és un bon artesà. Amb habilitat per escoltar el client xerraire i el que passa per moments foscos. Sap parlar el just, ja que coneix i domina els protocols de comportament i no entra en aspectes que poden ser conflictius. Sap crear minuts d'oci i de plaer als clients...

Per poder donar aquesta qualitat de servei cal tenir una base de coneixements generals amplis. Sense oblidar la capacitat de fer tapes, entrepanes, servir begudes, recomanar, conèixer els productes nous i de temporada... I tot amb elegància, agilitat, netedat i polidesa. Per tot aquest senderi acumulat és el savi de bo de bo d'aquesta edició.

Ara en Manel Vila ens explica com ha anat a parar a aquest món que tant estima.

El Bar Manel

Manel Vila Pujols

Els meus orígens en el bar van ser a l'institut. Va venir el director i va dir-nos que, per fer el viatge de final de curs, haviem de buscar-nos la vida. Se'm va ocórrer de muntar el meu primer bar. Va ser en un cobert que hi havia a l'institut i, a l'hora del pati, hi vam fer entrepanes i hamburgueses. Vam tenir molt d'èxit gràcies a Déu, també pel nostre esforç, i prova d'això és que l'any següent volíem muntar un bar i no ens el van deixar muntar i ho van fer els professors.

Posteriorment a casa vàrem tenir el bar de La Barraca durant molts anys i jo m'hi sentia molt bé en aquesta feina. Inclús haviem fet algun sopar de cap d'any bastant copiós, amb cent vint comensals. També el bar de la plaça per festa major i així... de mica en mica.

Vaig treballar més d'un any al bar Bertran d'Igualada i allà vaig conèixer un senyor que va muntar un restaurant i em va dir d'anar-hi a treballar. Vam obrir el restaurant Anoia. Allà començarem a treballar amb molt d'èxit. Hi vaig estar un any i mig.

Tot això era previ al servei militar a Madrid. Allà vaig estar al bar de sotsoficials, oficials i "jefes". Quan vaig tornar de la mili el Sr. Jaume Romeu em va donar a conèixer que hi havia un bar que es traspassava a Igualada. Era el Bar Bodega "Yedra" que ara és el Bar Manel. Vam començar la meua mare, la Lourdes, i jo sols. Ella s'hi va estar vint-i-cinc anys i jo hi segueixo fins a dia d'avui.

Quan hi havia la mare anar a treballar no era anar a treballar, era anar-se a divertir, perquè era una persona, i encara ho és ara als seus vuitanta anys, molt oberta i que sempre estava a punt per preparar receptes noves, de les quals encara ara anem tirant de veta. I per mi encara ara és una persona imprescindible pels seus consells. Amb les salsetes i amb el tema dels pops hem anat agafant una certa especialitat. El pop es veu reflectit al nostre anagrama, "El pop Manel" és la nostra marca. Però més que especialitats, en el que m'he basat sempre és en la qualitat del producte, de la matèria primera: buscant peix fresc i matèria de qualitat. Això té un preu i avui dia és complicat compaginar el preu amb la qualitat, però soc fidel a això i amb això continuaré.

Una de les coses de les quals em penedeixo és de no haver anat apuntant totes les anècdotes que he tingut perquè al llarg de quaranta anys a la feina, trenta-set en el Bar Manel, n'hi ha per fer-ne una Enciclopèdia Catalana. Una de les que recordo és de quan estava al bar d'oficials a la mili a Madrid. Allà ens obligaven a servir els vins amb unes tapes. Un dia vàrem servir pastanaga arrebossada i va venir un oficial, que presumia i es donava de molt entès dins del món de la cuina, i ens va preguntar quin tipus de peix era. Va ser molt divertit. També hi fèiem truites amb patates i per donar-los volum els hi posaven una gran dosi de sífó. També a Madrid vaig tenir alguna enganxada pels meus ideals polítics. Jo soc català, independentista, i tot el dia tractant amb aquell tipus de gent sempre et surt un rampellot, i així va ser.

A vegades les dificultats són conseqüència de com s'està posant tot el tema de les institucions, no només amb impostos sinó en quant a la higiene. Jo crec que les inspeccions de sanitat són positives, hi ha locals per on no han passat que hi haurien de passar, i a més a més és una cosa que et posa una mica en la línia del que pertoca.

El més complicat actualment són els al·lèrgens: que si intolerància a això o allò..., i saps el molt que t'hi jugues. Has d'anar molt en compte. No és un treball individual sinó un treball d'equip. L'equip de cuina ha d'estar molt pendent de temperatures de càmeres, congeladors... no és sols la higiene.

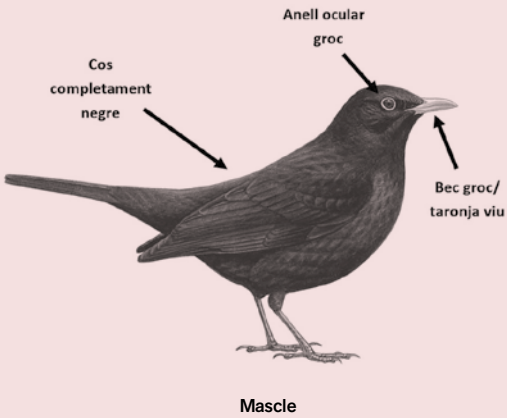
Una de les coses que m'encanta d'aquesta feina és el tracte amb la gent. Alguna vegada tinc el complex de capellà perquè sembla que vinguin a confessar totes les seves històries hagudes i per haver, però ja ho tinc assumit.

Actualment el tracte amb la gent és complicat. Hi ha gent que confon el fet que si paga per un servei pot exigir el que li sembli. Però en general estic molt content. És una feina que és molt agraïda i que m'encanta. 🌸

La merla comuna i la merla blava

Jordi Rodellar Fustero

Part de la fitxa de la merla comuna a www.ocellsdelsjardins.cat

Dos ocells que comparteixen el mateix nom, el de “merla”, tot i no pertànyer a la mateixa família. La merla comuna és probablement coneguda per la majoria de vosaltres, ja que molts l’heu observat en alguna ocasió. En contrast, la merla blava és considerablement menys freqüent i és probable que pocs de vosaltres hàgiu tingut l’oportunitat de contemplar-la. Malgrat que la merla blava també fa acte de presència als voltants de Copons, ho fa de manera gairebé anecdòtica en comparació amb la presència molt més abundant de la merla comuna.

Començaré parlant-vos de la merla comuna que, com diu la segona part del nom, és la més comuna de totes les merles. Presenta una grandària com la d’una tórtora petita, oscil·la entre 24 i 27 cm i té una envergadura alar de 36 cm i un pes que va dels 85 als 105 g. Pel que fa a les característiques físiques, el mascle adult es presenta amb un plomatge totalment negre, un anell ocular groc i un bec groc ataronjat, amb potes de color bru fosc. El mascle es pot diferenciar fàcilment dels estornells per tenir una llarga cua i desplaçar-se a salts. Les femelles adultes presenten un plomatge grisós, amb les parts inferiors lleugerament més clares i pigallades. Aquestes diferències de coloració ofereixen un aspecte visualment distintiu entre els sexes. Els juvenils, amb el seu plomatge marronós i castany, tenen certa semblança amb les femelles, com passa en moltes altres espècies d’ocells.

Més enllà de l’aspecte físic, la merla comuna es fa notar pel seu repertori vocal. Amb una veu d’alarma inconfusible que ressona com un renill agut “kui-kui-kui-kui...”, aquest ocell deixa anar aquest so en situacions de perill real o percebut. A més, el seu cant melodiós aflautat, variat i potent afegeix una dimensió encantadora a la seva presència, amb alguns individus que fins i tot emeten el seu cant de nit. Recordo quan molts capvespres a Copons, quan el sol es ponien en l’horitzó, sobretot als mesos de més bonança, vàries merles cantaven amb un cant característic que només se’ls sentia llavors, anunciant a tort i a dret l’arribada de la foscor com si anunciessin que era l’hora d’anar a buscar un bon lloc per passar la nit.

Un fet que destaca de la merla comuna és la seva notable longevitat, com ho demostra el cas d’un exemplar marcat a Alemanya que va ser controlat per un anellador quan tenia 21 anys i 10 mesos. Aquesta durada de vida força excepcional per un ocell de la seva mida revela la resistència i la capacitat d’adaptació d’aquesta espècie en diversos entorns. La merla comuna és un ocell sedentari que ocupa una àmplia gamma d’hàbitats, des de boscos i marges fins a vores de rieres, jardins de ciutats i vores d’horts.

Quant a l’ecologia i els hàbits alimentaris, la merla comuna mostra una adaptabilitat notable. Durant l’estació reproductora, aquest ocell es converteix en un empedreït devorador d’invertebrats, mentre que a l’hivern la seva dieta es basa principalment en fruits i llavors. La merla és sovint vista escorcollant el terra del bosc amb agilitat, saltant entre la fullaraca, i a la tardor, la seva alimentació inclou molts fruits. A l’hivern no dubten en acostar-se a les menjadores artificials, essent la poma un aliment particularment apreciat.

Pel que fa a la reproducció, les merles no tenen objecció de niar en els llocs més inversemblants com una enforcadura de les branques d’un arbre,

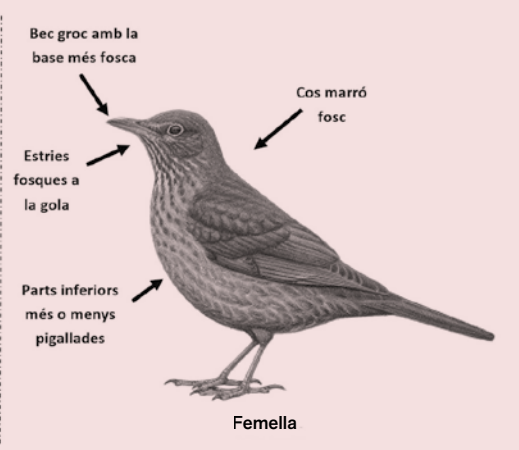
Merla comuna mascle

directament a terra o fins i tot enmig d’estrís de pagès abandonats. El niu, una cassoleta feta d’herbes i branquillons, construït pels dos progenitors, normalment conté quatre o cinc ous que la femella cova amb dedicació durant entre 10 i 19 dies. Poden realitzar fins a 3 postes l’any. La merla comuna és un ocell de costums sedentaris, amb una població que varia entre 750.000 i 930.000 parelles distribuïdes àmpliament pel territori català. A l’hivern, l’arribada d’individus migradors des del centre i nord d’Europa augmenta la diversitat d’aquesta població, concentrant-se principalment a la franja litoral.

El nom científic de la merla comuna és *Turdus merula*. *Turdus* és el nom llatí del tord, un altre ocell de la mateixa família que la merla i amb el que es pot confondre la merla femella al presentar un color del plomatge força similar. *Merula* és el nom utilitzat pels romans per a aquest ocell, que ha evolucionat fins a merla en el català. Als mascles també se’ls coneix amb el nom de merlot en algunes comarques, mentre que altres denominacions populars inclouen: mirla, mirlot, torda, torda negra, merla parda i merla negra. La simbologia associada a la merla és diversa i en algunes comarques, la seva fosca coloració l’ha portat a ser considerada un ocell de mal averany (altra vegada les supersticions infundades per nosaltres, els *Homo sapiens sapiens*). Mossèn Cinto Verdaguer, fent referència a aquestes creences, va deixar escrit que a les zones de muntanya “l’àngel merlenc” era el sobrenom usat pel diable, per evitar referir-se a l’ésser maligne de forma directa.

Cal ressaltar una curiositat fascinant: de tant en tant és possible veure merles amb plomes blanques o fins i tot exemplars totalment blancs. Aquest fenomen, conegut com a leucisme o albinisme, és el símptoma extern d’una malaltia hereditària que afecta tant als animals com a les persones. En les merles, aquesta condició és relativament més freqüent que en altres espècies. Aquests individus albins poden sobresaltar, especialment si es tracta de mascles, i afegir una dimensió encara més sorprenent a la variada població de merles. En castellà, la merla s’anomena “mirlo”. Existeix la dita castellana “encontrar un mirlo blanco”. Es fa servir per referir-se a quelcom molt rar, inusual o difícil de trobar. En català, un equivalent usat per expressar el mateix és “trobar un corb blanc”. Aquesta dita significa que algú és una persona rara o excepcional, que destaca dintre d’un grup.

Canviant ara de merla, la merla blava emergeix com un guardià silenciós i elegant dels hàbitats secs i rocallosos. Així com la merla comuna pertany a la família dels Túrdids, com els tords i les grives, la merla blava pertany a la nombrosa família dels Muscicàpids, on trobem el pit-roig, el rossinyol comú, les cotxes, els papamosques, els mosqueters, els còlits... (vaig escriure dos

Merla blava mascle

articles de dos membres d'aquesta mateixa família, la cua-roja fumada o cotxa fumada [Camí Ral núm. 46 – agost de 2018] i el pit-roig [Camí Ral núm. 51 – gener de 2021]).

La merla blava, malgrat ser lleugerament més petita que el tord comú, destaca amb els seus 20 a 23 cm de longitud, una envergadura alar de 35 cm i un pes que varia entre els 37 i els 70 g, oferint una presència que no passa desapercebuda. La seva aparença varia durant l'any, amb els colors més suaus durant la tardor i l'hivern. A mesura que arriba la primavera, els mascles adults presenten el plomatge nupcial d'un intens color blau marí que resplendeix sota la llum intensa del sol, amb les ales i la cua adoptant tons més foscos. La femella adulta, tot i ser més discreta, amb una coloració predominantment bruna, presenta subtils tocs blavosos i detalls com els marges crema de les puntes de les plomes de les ales. El cant melodiós de la merla blava, que recorda el de la merla comuna però amb un to més alt i accelerat, ressona en els hàbits sedentaris de l'espècie. El seu reclam distintiu, una mena de “txac-txac”, esdevé part de la simfonia característica dels paisatges rocallosos mediterranis.

Quant a la distribució, les 4.000 a 6.500 parelles establertes a Catalunya ocupen una àrea que ressegueix les serralades Litoral i Prelitoral del sud de Catalunya, els Ports, el Montsec, el Garraf, Montserrat, Sant Llorenç del Munt, els cingles de Bertí, el cap de Creus i l'Albera, així com nombrosos penya-segats del litoral. La merla blava evadeix les muntanyes més altes i fredes i les zones de boscos densos. Ocasionalment es pot trobar dins de nuclis urbans. De fet, a Copons, les poques vegades que l'he pogut observar ha sigut al Ciment de Copons i a la pedrera situada al nord de l'antiga fàbrica. A l'hivern, els ocells establerts a les cotes més altes abandonen els seus territoris i es poden veure a zones més baixes on no crien, ampliant la seva influència als límits de les seves àrees d'establiment. Els territoris on s'estableixen poden ser sorprenentment petits i propers. Es tracta també d'una espècie termòfila, li agrada la calor (com a la puput, de la qual vaig parlar al *Camí Ral* núm. 56 – agost 2023).

El comportament de la merla blava és esquerp si es compara amb la merla comuna, molt més confiada per la presència humana. Les talaies rocoses, penya-segats i pedreres es converteixen en el seu refugi i terreny de cacera. Aquesta última activitat la desenvolupa amb una estratègia astuta, ja que romanen immòbils sobre una talaia, observant l'entorn, per llançar-se ràpidament quan descobreixen una presa. La seva dieta variada destaca per la consumició d'invertebrats i petits vertebrats, incloent-hi rèptils i mamífers.

Com a fet curiós, s'ha vist que la merla blava caça rat-penats entrant en les esquerdes de les roques o construccions humanes, on aquests petits mamífers alats busquen refugi durant el dia. La repetida observació de la merla blava a l'antic edifici de la fàbrica del Ciment de Copons m'ha portat a sospitar que la seva presència està vinculada als rat-penats. És plausible que aquest ocell trobi atractiu aquell indret pel fet que els forats presents a les parets de l'edifici serveixen com a refugi dels rat-penats. A més de la seva preferència per la carn també completen la seva alimentació amb la ingestió de fruits silvestres.

En l'àmbit reproductor, la merla blava situa els seus nius en llocs inacessibles i abrigats, com esquerdes, balmes i forats de roques o murs. Les femelles, expertes constructores de nius, hi ponen de 4 a 5 ous en cada una de les dues postes que poden arribar a fer cada temporada. La incubació, predominantment portada a terme per la femella, s'estén de 12 a 15 dies.

Coneguda també com a pàssara, pàssera, roquera, faixera, merla abeller, roquerol, salutari i mixona, el seu nom científic és *Monticola solitarius*. El terme *monticola* deriva del llatí, essent un mot compost de dues paraules: *mons*, que significa muntanya, i *colere*, que vol dir habitar. Així, la primera part del nom científic ve a dir “la que viu a la muntanya”. La merla blava revela la seva personalitat independent i solitària a través del seu nom específic, *solitarius*. El nom en castellà no deixa de ser graciós, ja que se l'anomena “roquero solitario”, nom que ens recorda més a un músic de la música rock que actua en solitari que al d'un ocell.

La merla comuna la podem trobar pels voltants de Copons, no dins del mateix nucli urbà però sí en llocs molt propers, sortint uns pocs metres d'aquest, a banda de boscos de pins i de ribera del terme. La merla blava és més complicada d'observar, però en les pedreres i cingleres de vora Copons és on hi ha més probabilitat de veure-la. Aquestes dues aus, com la resta d'avifauna de la zona, juguen un paper rellevant al nostre ecosistema. Són depredadores d'insectes i d'altres petits animals i ajuden a controlar les poblacions d'aquestes espècies. També són dispersores de llavors i ajuden a propagar les plantes. Entre tots hem de respectar la seva funció sense interferir en la vida que fan i si cal, ajudar-les perquè continuïn al nostre voltant! 🌸

Bibliografia:

- Guia de camp dels ocells a Catalunya – Carlos Álvarez-Cros i Fran Trabalón – OMEGA - 2017
- Ocells de Catalunya, País Valencià i Balears – Joan Estrada, Francesc Jutglar, Toni Llobet, Martí Franch i Ilian Velikov – LYNX – Tercera edició - 2018
- Els ocells – Col·lecció Conèixer la natura amb Jaume Sañé –Cossetània Edicions.

EL CEL DELS ENAMORATS

Ricard Closa Martínez

Quan la Greta i el Grègori es van tornar a trobar havien passat molts anys, però a tots dos els va semblar que encara conservaven un aspecte immillorable. Ella mostrava una figura esvelta però amb el volum curvilini perfecte per omplir el vestit de ras blanc que duia posat. Aquell mar de nacre, voluptuós, provocava que els ulls de l'observador hi quedessin atrapats sense remei, per discrets que volguessin ser. La pell del rostre era d'una delicadesa floral que feia mal de veure, amb aquella lleu vermellor a les galtes que l'hauria fet semblar de províncies si no fos perquè la Greta era una dona tremendament elegant. Igual que ell, que sempre vestia jaqueta de *tweet* creuada, com un aristòcrata, i que la sabia dur d'una manera tan informal que encativava a tothom. Sota la camisa de cotó fi amagava uns pectorals de nedador, folrats d'un enrinxolat pèl ros, que despertaven l'admiració en elles i en ells. Era alt, amb naixents arrugues al front, el cabell ondulat i lluia sempre ulleres que no necessitava i que es treia i posava amb la distinció del gest precís. Tots dos tenien els ulls blaus. Aquell blau dels mars del sud, fosc i intens que desarmava a qualsevol que gosés creuar la mirada.

Per celebrar el retrobament, van voler sopar en aquell restaurant de la cala Monjoi, aïllats de la voràgine turística. Un restaurant petit i amagat que als anys seixanta tan sols coneixien quatre actors de cinema, enamorats de la Costa Brava. El raconet íntim on s'havien conegut i embriagat a base de cuba llibres, tan de moda llavors, i de la fragància reïnosa que fluïa dels pins. Ara, tants anys després, van sopar plats impossibles que no van entendre, ni els va caldre, perquè en tenien prou d'estar junts i saciar el desig revivint vells records. Després els va semblar que no podien seguir de cap altra manera que ocupant, d'amagat, la suite d'aquell hotel de Llançà, a la vora de les roques, on s'havien descobert cada plec de pell en un instant sublim que havia de durar per sempre. Van asseure's als peus del tàlem i es passaren la nit perduts en la blavor dels seus ulls i acariciant les dermis, encara tan joves. I així els trobà la matinada, com si el temps passat els hagués calmat el desig del cos, però no el de l'ànima.

El sol encara no havia sortit del tot per damunt la ratlla de l'horitzó quan va aparèixer, sense obrir la porta, aquell àngel encorbatat, funcionari de les més altes esferes i els va anunciar:

—Benvolguts amics, el temps d'espera s'ha acabat. Per fi, després de fer les comprovacions pertinents i les degudes tramitacions, em plau comunicar-los que, definitivament, es poden quedar per sempre més al cel dels enamorats. Siguin benvinguts.

I després, els omplí dues copes de cristall de Bohèmia, tallades a mà, i brindaren, amb xampany francès, això sí, que feia més per l'ocasió. 🌸

I tu què ens recomanes?

Montserrat Serra Piñón

Sònia Aguilera Brunet

Un llibre per llegir: M'agrada molt llegir, és un dels meus hobbies. Llegeixo força i sempre vaig a buscar els llibres a les biblioteques d'Igualada i Montbui i també al Bibliobús que ve a Copons cada quinze dies. Un cop me n'he llegit un no tinc la necessitat de tenir-lo a casa en un prestatge. M'agraden les novel·les que parlen d'històries sobre la Primera i Segona Guerra Mundial i també de la Guerra Civil espanyola. Un dels meus preferits és *Un cel de Plom* on es relata la història de la Neus Català. És una lliçó de vida....

Una pel·lícula per passar-ho bé: No soc molt de mirar pel·lícules, m'agrada més mirar sèries. Em va agradar molt *La vida és bella*.

Música per escoltar: M'agrada la música en català: Els Pets, Sopa de Cabra, Sau, Txarango, Buhos, La Pegatina...

Un viatge per recordar: M'agraden molt les illes, he estat a forces. Menorca és el lloc on tornaria sempre i per recordar Madeira, pel paisatge espectacular que té.

Un viatge pendent: Anar a Roma amb el Salvador i el Guillem. Fa temps que en parlem, però no acabem d'anar-hi... A veure si aquest any 2024 el fem.

Un hobby per desconnectar: Caminar per l'entorn de Copons i també els entrenaments funcionals que fem un grup de persones dos cops a

la setmana al poliesportiu o a la sala. M'ajuden a desconnectar de tot i a passar una bona estona.

Un plat per assaborir: M'és difícil de decidir, m'agraden moltes coses... L'arròs, la pasta i sobretot els musclos amb ceba de la meva mare.

El teu racó preferit de Copons: En tinc dos. La vista de Copons des de la carretera de Veciana, sota la Roquera, on es veuen en primer pla els horts i la bassa. L'altre és des de dalt a l'antena. M'agrada asseure'm una bona estona allà dalt i contemplar com es mou Copons, els cotxes que entren i surten, la gent caminant pel carrer, els nens i nenes jugant al poli, alguna persona treballant als horts... 🌸

Xavi Prat Parro

Un llibre per llegir: Qualsevol de l'Albert Espinosa i també *El método Ikigai* de Francesc Miralles. No soc molt de llegir, em va a temporades. A vegades segons com et trobes s'agraeix llegir alguna cosa que et doni autoestima, per superar coses..

Una pel·lícula per passar-ho bé: Una pel·lícula que m'agrada molt és *La milla verde* i també m'agrada la sèrie *Black Mirror*.

Música per escoltar: Qualsevol tipus de música, des de música clàssica, sobre tot música *chill out*, música reggae, jazz... Normalment, al viure allà apartat és música tranquil·la, relaxant. Si haig de fregar tota la casa, llavors sí que em poso música més canyera. Però de bones a primeres és música jazz, *chill out*, música més tranquil·leta.

Un viatge per recordar: Podria dir Eslovènia, és molt xulo. Eslovènia, Istria, Croàcia... Istria és

una petita península que està entre Eslovènia i Croàcia. Allà hi vaig anar amb la dona. Hi he anat molts anys. Abans anàvem amb la furgoneta, passàvem tot un mes viatjant. Ara ja no, ara visc cada dia de vacances allà dalt (Cal Codina, Veciana). Però Istria ho recomano molt o també Cabo de Gata, a l'hivern també és molt maco.

Un viatge pendent: Al jubilar-nos hem dit d'agafar una autocaravana i fer... perdre'ns, qualsevol lloc, encara que sigui aquí a Camprodon. La nostra il·lusió és fer un "parón", agafar una autocaravana i anar on digui l'autocaravana... Ara per logística és molt complicat.

Un hobby per desconnectar: La bicicleta, la mountain bike. També el que abans era la meva feina, però que ara és el meu hobby: l'Scalextric. Era comercial de productes de competició del món de l'Scalextric. Aleshores anava a veure

clients i feia curses: campionat d'Espanya, campionat d'Europa i aquí muntàvem també campionats del món. El hobby em va portar a la feina però la feina em va fer "agobiar" el hobby i aleshores és quan vaig dir "s'ha acabat" i vaig fer un canvi de vida. La meva dona i els animals també són el meu hobby!

Un plat per assaborir: La meva dona és vegana i fa un arròs amb verdures que és espectacular. Jo de peix en menjo i quan en menjo em faig una orada al foc a terra amb una copeta de vi. Per mi serien els meus dos grans plats preferits.

El teu racó preferit de Copons: La sortida de sol a dalt la cadena de les vinyes, que està sobre el restaurant La Vinya de Copons. És a dalt de tot i hi ha un corriol per on hi pots pujar. En diuen *la Diagonal*. La vista del poble és molt maca. La Bonamossa també m'agrada molt. 🌸

Les 7 diferències

Montserrat Serra Piñón

Invents corrents

CHUPA CHUPS

Montserrat Serra Piñón

Els invents són troballes que resolen determinats problemes o necessitats. Poden ser buscats o bé trobats per casualitat. Anem a redescobrir l'origen d'algun d'aquests invents, molts dels quals ens han facilitat la vida. Avui parlarem d'un invent molt dolç: el Chupa Chups.

Potser molts de vosaltres podeu pensar que aquesta lllaminadura no és cap invent, i encara menys un invent que ens hagi facilitat el nostre dia a dia. Però, qui no se n'ha menjat mai cap? Qui no ha gaudit dels diversos gustos que té? Doncs heu de saber que darrere d'aquest invent hi ha una història ben dolça.

Aquesta lllaminadura en forma de bola va ser creada per un empresari català, el senyor Enric Bernat Fontlladonosa (Barcelona, 20 d'octubre de 1923 – Barcelona, 27 de desembre de 2003).

Quan el senyor Enric Bernat va acabar el servei militar l'any 1950 va fundar la seva pròpia empresa juntament amb la seva esposa Núria Serra. Quatre anys més tard, el seu antic amo li va oferir entrar a treballar a l'empresa "Granja Asturias", dedicada a la fabricació de productes elaborats amb pomes i ell ho va acceptar.

Una de les primeres decisions que va prendre quan hi va arribar va ser elaborar un estudi sobre els hàbits de consum dels caramels. El resultat d'aquest estudi de mercat indicava que els consumidors de caramels eren majoritàriament nens i nenes menors de 16 anys i que sovint es treien i es tornaven a posar el caramel a la boca amb les mans brutes. Vaja, un hàbit poc higiènic!

Va ser aleshores quan se li va ocórrer fabricar un nou producte. Aquest unia el caramel a un palet, cosa que facilitava que la mainada no hagués de tocar per res el caramel, només havia de subjectar-lo amb el palet.

Malgrat tot, alguns socis de l'empresa no van saber veure l'èxit que podia tenir aquest nou producte i davant d'això, el senyor Enric Bernat va decidir tirar endavant tot sol aquest "invent" i l'any 1959 va adquirir totes les patents relacionades amb el seu nou producte. No se sap mai qui et pot robar una bona idea...

El primer nom comercial d'aquest caramel amb palet va ser Gol (per la seva forma de pilota de futbol), però no va tenir èxit i el senyor Enric Bernat finalment el va anomenar Chups i posteriorment Chupa Chups.

Com a anècdota, el 1969 Chupa Chups era un producte molt famós, tant que el senyor Enric Bernat va convèncer el mateix Salvador Dalí perquè dibuixés un nou logotip pel producte, que és el que encara s'utilitza actualment. 🍷

L'empresari català Enric Bernat

Salvador Dalí amb el seu disseny de la marca

Transports

Telèfon informació general: 012

ALSA

Telèfon: 902 42 22 42
Web: www.alsa.es

Andorra — Barcelona

Andorra	Copons	Barcelona
05:50 h	08:27 h	09:45 h
15:50 h	18:33 h	20:00 h

Barcelona — Andorra

Barcelona	Copons	Andorra
07:30 h	08:48 h	11:40 h
15:00 h	16:18 h	19:15 h

HISPANO IGUALADINA - MONBUS

Telèfon: 902 29 29 00
Web: www.igualadina.com

De dilluns a divendres

Calaf — Igualada

Calaf	Copons	Igualada C.	Igualada E.
06:40 h	07:00 h	07:23 h	07:30 h
13:45 h	14:00 h	14:13 h	14:30 h
16:00 h	16:15 h		16:35 h

Igualada — Calaf

Igualada E.	Igualada H.	Copons	Calaf
11:15 h		11:32 h	11:42 h
15:15 h		15:32 h	15:42 h
18:00 h		18:17 h	18:27 h

Dissabtes

Calaf — Igualada

Calaf	Copons	Igualada C.	Igualada E.
8:00 h	8:15 h	8:33 h	8:35 h
15:15 h	15:27 h	15:38 h	15:40 h

Igualada — Calaf

Igualada C.	Igualada E.	Av. Barcelona	Igualada H	Copons	Calaf
12:00 h	12:10 h	12:12 h	12:14 h	12:27 h	12:37 h
	18:45 h			19:15 h	19:30 h

TAXIS

Parades a Igualada: Passeig Verdaguer, s/n
Servei Taxi 24 hores: Carles Queraltó, Tel. 670 296 675

CLIC.CAT

Servei de transport a demanda en vehicle de 7 places pels habitants dels municipis de la Mancomunitat de l'Alta Segarra: Copons, Calaf, Calonge de Segarra, Castellfollit de Riubregós, els Prats de Rei, Pujalt i Sant Martí de Sesgueioles.

De dilluns a divendres de 08:00 h a 16:00 h.
El servei només es presta si s'ha sol·licitat amb antelació.

Com fer la reserva indicant la parada d'origen i la de destinació:

- * Baixar l'aplicació "clic.cat" al mòbil i demanar el servei.
- * Fer la petició des de l'oficina d'Atenció al Ciutadà de l'Ajuntament.

Desplaçaments entre els municipis de la Mancomunitat i a Igualada.

www.copons.cat

Ajuntament de Copons
Atenció presencial
dilluns, dimecres i divendres
de 9h a 13h.
Dimarts i dijous atenció telefònica.

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons copons@copons.cat	93 809 00 00
Consultes sobre salut	061
Consultori Mèdic	93 809 01 50
Assistentia Social	93 809 00 00
Àrea Sanitaria Rural	93 805 38 18
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00
Bombers (emergències)	112
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	112
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	112
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34
Repsol Butano	93 803 15 17
Avaries gas	900 55 50 00
Fecsa	902 702 11 5
Aigua de Rigat - Avaries	900 100 365
Aigua de Rigat - Atenció client	900 100 364
Telefònica - Avaries	1002
Antena col·lectiva	93 805 30 94
Correus	93 869 85 94
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66
Escola Quatre Vents	93 809 01 42
Bàscula pública	93 809 00 00
Bibliobús Montserrat b.Montserrat@diba.es	616 98 83 52

Col·labora amb Camí Ral: Fotografies, opinió, retalls d'història, actualitat, esports...

Termini de recepció d'escrits pel Camí Ral d'estiu:
20 de juny.

Termini de recepció d'escrits pel Camí Ral d'hivern:
30 de novembre.

Ens ho pots enviar per correu electrònic:

elbt.camiral@copons.cat

Nou mail

Codi editorial

1. Camí Ral és una revista que edita l'Ajuntament de Copons i la posa al servei de les entitats i ciutadania.
2. Camí Ral és un canal transmissor de l'actualitat del municipi, però també una eina de recuperació de la memòria oral i la història del municipi.
3. Els continguts de l'edició els decideix el Consell Editorial.
4. Les seccions, les mides i característiques dels articles formen part de les competències del Consell Editorial.
5. La revista compta amb un nodrit equip de col·laboradors coordinat pel Consell Editorial. Els articles i imatges s'elaboren i s'aporten de forma altruista.
6. El contingut de les notícies d'actualitat l'assumeix el Consell Editorial i el propi Ajuntament, en condició d'editor. Pel que fa a entrevistes, reportatges, articles d'opinió o altres notícies, la responsabilitat, en primera instància, serà sempre de la persona que ho signi.
7. Qualsevol lector que detecti algun error en la publicació podrà exercir el dret a rèplica, aplicant un criteri de proporcionalitat d'acord amb la llei.
8. El contingut dels articles sempre haurà de ser respectuós amb les persones, les entitats i les institucions. En cas contrari, no es publicarà.

CEDIDES PER RAMON PALLARÉS GÓMEZ

Copons. Inauguració de la pista poliesportiva. Anys 70-80